

1974 -1994

1994

3

SIIRTOLAISUUS

MIGRATION

Siirtolaisuus – Migration

21. vuosikerta – 21th year

Siirtolaisuusinstituutti • Migrationsinstitutet • Institute of Migration

Piispankatu 3, FIN-20500 Turku, Finland

puh./tel. (9)21-23 17 536, fax (9)21-23 33 460

- *Päätoimittaja/Editor-in-Chief:* Olavi Koivukangas
- *Toimitussihteeri/Editorial Assistant:* Taimi Sainio
- *Toimittajat/Editors:* Maija-Liisa Kalhama, Krister Björklund, Jouni Korkiasaari
- *Toimituskunta/Editorial Board:* Siirtolaisuusinstituutin hallitus/
Administrative Board of the Institute of Migration
- *Tilaushinta:* 40 mk/vuosi (4 numeroa), PSP 800011-495903
- *Subscriptions:* Finland and Scandinavia 40 FIM,
other countries \$12.00 a year (4 issues)

Siirtolaisuusinstituutin hallitus/ Administrative Board of the Institute of Migration

Hallituksen puheenjohtaja: <i>Tom Sandlund</i> , rehtori (SSKH) Åbo Akademi ja Helsingin yliopisto	<i>Jukka Leino</i> , toimistopäällikkö Ulkoasiainministeriö
<i>Martti Häikiö</i> , dosentti Helsinki	<i>Raimo Narjus</i> , rakennusneuvos Suomen Kuntaliitto
<i>Olli Kultalahti</i> , apulaisprofessori <i>Tampereen yliopisto</i>	<i>Aimo Pulkkinen</i> , ohjelmajohtaja Väestöliitto
<i>Risto Laakkonen</i> , neuvotteleva virkamies Työministeriö	<i>Heikki Sipilä</i> , suunnittelusihteeri Turun kaupunki
	<i>Keijo Virtanen</i> , professori Turun yliopisto

Henkilökunta/Staff

<i>Olavi Koivukangas</i> johtaja (virkavapaa)/Director (off duty)	<i>Jouni Korkiasaari</i> erikoistutkija/Senior Research Officer
<i>Krister Björklund</i> vt. johtaja/Director (acting)	<i>Minna Domander, Timo Virtanen</i> tutkijat/Research Officers
<i>Maija-Liisa Kalhama</i> osastosihteeri/Departmental Secretary	<i>Eve Kytäjä, Juha Niemelä</i> vierailevat tutkijat/Visiting Scholars
<i>Seija Sirkkiä</i> toimistos sihteeri/Bureau Secretary	<i>Matti Kumpulainen</i> siirtolaisrekisterisihteeri/Registrar, Emigrant Register
<i>Anne Virtanen</i> toimistovirkailija (virkavapaa)/ Administrative Clerk (off duty)	<i>Sirkka-Liisa Laurila, Elisabeth Uschanov</i> siirtolaisrekisterivirkailijat/Emigrant Register Officers
<i>Piija Niittykoski</i> vs. toimistovirkailija/Office Assistant	<i>Eduardo De Jesus Domingues,</i> <i>Olga Jounolainen, Esko Marjomaa</i> tutkimusapulaiset/Research Assistants
<i>Taimi Sainio</i> va. kirjastovirkailija/Librarian	

Kansi: Siirtolaisuusinstituutti sijaitsee v:sta 1981 historiallisessa Turussa osolteessa Piispankatu 3. (Kuva: Jouni Korkiasaari)

Cover: The Institute of Migration, from 1981 situated in the historical Turku, Piispankatu 3. (Photo: Jouni Korkiasaari)

Olavi Koivukangas

Siirtolaisuusinstituutti 1974–1994

Suomalaisia on lähtenyt siirtolaisiksi jo vuosisatojen ajan, mutta vasta 1960-luvulla suomalainen siirtolaisuus tuli järjestelmällisen tutkimuksen kohteeksi — lukuunottamatta eräitä yksittäisiä tutkimuksia. Anna-Leena Toivonen julkaisi v. 1963 väitöskirjansa Etelä-Pohjanmaan valtamerentakaisesta siirtolaisuudesta. Samoihin aikoihin alkoi Turun yliopiston historian laitoksella prof. Vilho Niitemaan johdolla suomalaisen kaukosiirtolaisuuden tutkimusprojekti. Silloin käynnistettiin myös ruotsalaisen siirtolaisuuden tutkimusprojekti Upsalassa, ja vastaavia projekteja eräissä muissakin Skandinavian yliopistoissa. Näihin aikoihin, ja varsinkin 1960-luvun lopulla, tapahtui suomalaisten suuri joukkomuutto Ruotsiin.

Kuten vuosisadan vaihteessa suuren Amerikan-siirtolaisuuden aikaan maastamuutto kosketti nytkin lukuisia suomalaisia perheitä ja siitä tuli ajankohtainen asia yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Myös suomalaisten rajua muuttoliike maaseudulta — ja maa- ja metsätaloussammateista — kaupunkeihin tapahtui 1960- ja 1970-luvuilla.

Tätä taustaa vasten on ymmärrettävää, että tarvittiin muuttoliikkeiden dokumentointiin ja tutkimukseen erikoistuvaa laitosta, jonka keskeisenä tehtävänä olisi tutkimuksen edistämisen ohella toimia tämän alan yhteistyöelimenä ja koordinaattorina sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Sopivimmaksi organisaatiomuodoksi todettiin säätiö-pohja, ja maa-

liskuun 15 päivänä 1974 perustettiin Turussa Siirtolaisuusinstituutissaätiö 21:n taustajärjestön toimesta. Säätiön valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin prof. Jorma Pohjanpalo ja hallituksen puheenjohtajaksi prof. Vilho Niitemaa. Säätiön asiamieheksi ja uuden instituutin johtajaksi kutsuttiin Ph.D. Olavi Koivukangas. Perustamistilaisuudessa allekirjoittaneen mieleen jäivät kouluneuvos Jussi Saukkosen sanat: ”Instituutti on kuin tyhjä säkki. Vain aika näyttää pysyykö se pystyssä”.

Hallituksen kokouksessa toukokuussa 1974 toimistosihteeriksi valittiin hum.kand. Maija-Liisa Kalhama. Elokuun 1. päivänä 1974 toiminta käynnistyi yleisen historian laitoksen tilojen yhteyteen rakennetussa kahdessa pienessä huoneessa taloudellisena perustanaan opetusministeriön vaatimaton valtionavustus.

Toiminta aloitettiin tutkimustilanteen kartoituksella. Syksyllä 1974 ilmestyivät myös ensimmäiset tutkimukset, Reino Kerön ja Olavi Koivukankaan väitöskirjat. Vuoden lopulla ilmestyi myös ensimmäinen numero Siirtolaisuus-Migration-lehteä, joka on siitä lähtien ilmestynyt neljä kertaa vuodessa. Tammikuussa 1975 sain matkani yhteydessä tilaisuuden solmia suoria yhteyksiä Pohjois-Amerikan tutkimuskeskuksiin ja arkistoihin.

Seminaaritoiminta aloitettiin myös välittömästi osallistumalla Jyväskylän kesään sekä järjestämällä syksyllä Turussa mittava valtakunnan sisäiseen muuttoliikkeen keskittynyt Muuttoliikesymposium, joka on sittemmin järjestetty vii-

den vuoden välein. Instituutti on järjestänyt kaikkiaan 23 kansallista tai kansainvälistä seminaaria ja lisäksi pienempiä tilaisuuksia.

Myös siirtolaisuuteen liittyvän arkiston keruu aloitettiin välittömästi samoin kuin muuttoliikkeisiin keskittyvän kirjaston perustaminen. Myöhemmin tärkeäksi osoittautunut näyttelytoiminta aloitettiin v. 1976 liittyen Yhdysvaltain itsenäistymisen 200-vuotisjuhliin. Instituutin toiminnasta kuluneina 20 vuotena antavat seuraavat luvut parhaan kuvan. Siirtolaisuusinstituutin arkistossa on n. 200 hyllymetriä arkistoaineistoa, mm. 9 540 siirtolaiskirjeen kokoelma. Valokuvakokoelmassa on 8 477 kuvaa. Kirjastossa on noin 7 000 luetteloitua julkaisua sekä mm. ulkosuomalaislehtiä eri maista.

Yksi instituutin tärkeimmistä tehtävistä on edistää siirtolaisuuden tutkimusta. Omassa julkaisusarjassamme on ilmestynyt 47 tutkimusta, kaikkiaan 10 440 sivua. Siirtolaisuus-Migration -lehteä on julkaistu 79 numeroa. Lehti julkaisee suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi siirtolaisuutta ja sen aiheuttamia ilmiöitä käsitteleviä artikkeleita, katsauksia ja tiedotuksia. Näyttelyjä on rakennettu 13, joista merkittävin oli v. 1980-82 Ruotsissa ja Suomessa laajasti kiertänyt näyttely "Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen". Ruotsissa siihen tutustui yli 100 000 ihmistä, varsinkin kun vuonna 1981 näyttely oli puoli vuotta esillä Nordiska Museef'issa Tukholmassa.

Instituutin tärkeimmistä toimintamuodoista on mainittava vielä vuonna 1989 perustettu siirtolaisrekisteri. Sen perustaminen liittyi vuonna 1988 vietettyyn Delaware-siirtolaisuuden 350-vuotisjuhlaan. Vanhoista passi- ja matkustajalueteloista sekä kuolleiden siirtolaisten asiakirjoista siirretään ATK:lle tiedot suomalaisista siirtolaisista 1800-luvun lopulta 1930-luvun pulakauten, jolloin ns. van-

ha valtamerentakainen siirtolaisuus lakasi lähes kokonaan. Tähän mennessä rekisterissä on tietoja 300 000:sta siirtolaisesta. Rekisteri palvelee tutkimuksen ohella ennen kaikkea sukututkijoita ja suomalaisten siirtolaisten jälkeläisiä, jotka pyrkivät löytämään juurensa ja sukulaisiaan Suomesta.

Toinen suuri käynnissä oleva työ on kolmiosaisen Suomen Siirtolaisuuden Historian kirjoittaminen ja julkaiseminen. Muita tutkimuksia julkaistaan varojen puitteissa. Hyvistä käsikirjoituksista ei ole puutetta.

Suomi alkoi muuttua 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alkaessa lähtevän siirtolaisuuden maasta maahanmuuttovaltioksi ja monikulttuuriyhteiskunnaksi. Tämä on asettanut instituutille uusia haasteita esim. tutkimustoiminnassa. Turvapaikanhakijoiden saapuminen Suomeen sekä kiintiöpakolaisuus on laajentanut instituutin tehtäväkenttää, mm. erilaisten tutkimusten ja selvitysten tekemiseksi eri ministeriöiden tarpeisiin. Myös Neuvostoliiton hajoaminen v. 1991 ja Itä-Euroopasta ja Virosta Suomeen kohdistunut kasvava muutto on lisännyt tutkimustyön tarvetta. Tutkijoiden yhteistyömahdollisuuksien lisäämiseksi on Siirtolaisuusinstituutissa aloitettu muuttoliikkeiden ja etnisyyden tutkijaverkoston (MEV) luominen ja kehittäminen, mikä mahdollistaa myös kansainvälisen tutkimusyhteistyön.

Instituutin tulevaisuuden haasteista haluaisin perinteisten toimintamuotojen ohella mainita vain kaksi: Syksyllä 1994 Peräseinäjoen kunnassa, Etelä-Pohjanmaalla noin 300 km Turusta pohjoiseen, aloittaa toimintansa Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskus. Vaasan lääni oli tärkein siirtolaisuutemme lähtöalue, ja Turusta käsin materiaalin keruu ja muu toiminta Pohjanmaalla on osoittautunut vaikeaksi. Esitänkin tässä yh-

teydessä parhaat kiitokset Peräseinäjoen kunnalle hyvästä yhteistyöstä.

Toinen mielenkiintoinen haaste on ns. "Routes to the Roots" -projekti, jota kehitellään Euroopan siirtolaisuusinstituuttien yhdistyksen (Association of European Migration Institutions) piirissä. Tavoitteena olisi saada miljoonien eurooppalaisten siirtolaisten jälkeläiset vierailemaan esivanhempiansa kotimaassa. Kansallisen rahoituksen lisäksi hankkeelle anotaan myös European Union -rahaa Brysselistä. Finnish Tourist Board (MEK) New Yorkissa suhtautuu hankkeeseen myönteisesti, ja tarkoituksena on käynnistää suunnittelu yhteistyössä New Yorkissa ja Torontossa olevien suomalaisten matkatoimistojen sekä alan Suomessa toimivien yhteisöjen kanssa.

Lopuksi haluaisin esittää parhaat kiitokset niille yhteisöille ja yksilöille, jotka osallistuivat Siirtolaisuusinstituutin perustamiseen 20 vuotta sitten, ja jotka myös ovat tehneet kovasti työtä instituutin tarkoituksien toteuttamiseksi. Eri-

tyisesti haluaisin kiittää instituutin hallintoon luottamushenkilöinä osallistuneita henkilöitä, joita kaikkia kiitokseni ei valitettavasti kuitenkaan enää tavoita. Kiitän myös instituutin taloudellisia tukijoita, ennen kaikkea opetusministeriötä. Nykyisen taloudellisen ahdingon aikana ei valtiovaltaa juuri kiitellä ja myös Siirtolaisuusinstituutin resursseja on jouduttu supistamaan. Mutta aina kun varoja on tarvittu välttämättömimpään, on opetusministeriöstä löytynyt ymmärtämystä. Uskomme hyvän yhteistyön jatkuvan myös tulevaisuudessa näissä merkeissä. Viimeisenä esitän kiitokseni instituutin henkilökunnalle. Vain ammattitaitoiset ja työstään innostuneet ihmiset voivat yltyä suuriin saavutuksiin.

Elämä parhaimmillaan on työtä ja tuskaa, mutta myös iloa saavutuksista sekä joskus myös juhlaa, jolloin voidaan katsoa taaksepäin ja sanoa: "Me teimme sen." Mutta vielä tärkeämpää on katsoa tulevaisuuteen ja sanoa: "Me teemme sen".

Prof. Jorma Pohjanpalo (1905–1991), Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnan ensimmäinen puheenjohtaja/the first Chairman of the Institute of Migration's Council, 1974–84.

Prof. Vilho Niitemaa (1917–1991), Siirtolaisuusinstituutin hallituksen ensimmäinen puheenjohtaja/the first Chairman of the Institute of Migration's Administrative Board, 1974–84.

Olavi Koivukangas

The Institute of Migration 1974–1994

Emigrants have been setting out from Finland for hundreds of years, but — apart from a few isolated individual studies — it was not until the 1960s that Finnish migration became the subject of serious scholarly investigation. In 1963, Anna-Leena Toivonen published her doctoral thesis on overseas migration from southern Ostrobothnia; and around the same time, a research project on Finnish overseas migration was launched at the Department of History, University of Turku, under the direction of Professor Vilho Niitemaa. This period also saw the beginnings of the Swedish emigration research project at Uppsala, and similar projects were being initiated at other universities in Scandinavia. Meanwhile, the late 1960s saw the peak of Finnish migration to Sweden.

Like the overseas migration from Finland at the beginning of the 20th century, this flow of Finlanders moving to Sweden also affected many families, and took on current urgency in Finnish society and politics. Moreover, within the country, the 1960s and 1970s saw a rapid shift of population from rural areas, and from agriculture and forestry, into the cities.

Against this background, it is understandable that the need was felt for an institution which would be responsible for the documentation and investigation of migration, and would not only promote research, but also take charge of coordination in this field both nationally and internationally. A foundation was

chosen as the preferred form, and on 15 March 1974 the delegates of 21 different organizations met in Turku to establish the Institute of Migration Foundation. Professor Jorma Pohjanpalo was elected as the first President of the Council, and Professor Vilho Niitemaa as Chairman of the Executive Board. As Manager of the Foundation and Director of the Institute, the meeting appointed Dr Olavi Koivukangas. I well recall the words spoken at that founding meeting by Jussi Saukkonen: "This Institute is like an empty sack; time alone will tell whether it can remain standing."

The Executive Board convened in May 1974, and appointed Ms Maija-Liisa Kalhama, BA, as Administrative Secretary; and on 1 August 1974, the Institute officially commenced operations, in premises consisting of two small rooms at the Department of History, University of Turku, with funding provided by a tiny grant from the Ministry of Education.

The first step was to reconnoiter the research territory. By autumn 1974, the first published investigations had appeared: the doctoral dissertations of Reino Kero and Olavi Koivukangas; and at the end of the year, there came out the first issue of the Institute's magazine *Siirtolaisuus-Migration*, which has continued publication four times a year ever since. In January 1975, I visited North America, where reciprocal links were established with research institutes and archives.

The Institute immediately participated in the Jyväskylä Summer Festival, and became involved in the organization of research seminars, convening in Turku in autumn 1974 a major research seminar on internal migration within Finland, which has subsequently reconvened at five-year intervals. Altogether the Institute has so far hosted 23 national or international seminars, not to mention smaller meetings.

Another activity launched immediately was the collection of archives dealing with migration, and the establishment of a library specializing in migration and related matters. The first exhibition (a form of activity which has subsequently proved very important) came in 1976, in honor of the Bicentennial of the American Declaration of Independence. The best picture of the Institute's activities during the 20 years since it was founded, however, can be gained from the following figures. The Institute's archives now comprise approximately 200 shelf-meters of stored materials, including a collection of 9540 migrants letters. The photograph collection consists of 8477 pictures. The library houses about 7000 catalogued publications and overseas Finnish magazines from various countries.

A major aim of the Institute is to promote migration research. In the Institute of Migration's own series, 47 studies have been published, amounting in all to 10 440 pages. 79 issues of the Institute's journal, *Siirtolaisuus–Migration*, have appeared; the journal publishes articles, reviews and announcements in Finnish, Swedish and English relating to migration and associated phenomena. The Institute has also mounted thirteen exhibitions, the most significant of these being "Migration from Finland to Sweden through the Centuries", which was on

display in many locations in Sweden and Finland in 1980–1982. In Sweden, over 100 000 visitors saw this exhibition, not least when it was on display for over six months at the Nordiska Museet in Stockholm.

Another of the Institute's most important forms of activity is the Emigrants Register, set up in 1989 as a follow-up to the 350th anniversary celebrations in 1988 for the New Sweden colony in Delaware. A computerized database has been created, containing information collected from passport registers, passenger lists, and documents belonging to deceased emigrants, on Finns who emigrated between the end of the 19th century and the Depression in the 1930s, when the major flow of overseas migration virtually came to an end. To date, the Register contains entries on 300 000 emigrants. The Register is used not only for the purposes of scholarly research, but also especially by genealogists, and by descendants of Finnish emigrants in search of their roots and relatives here in Finland.

Another project currently in progress is the compilation and publication of a three-volume History of Finnish Migration. Other studies are published as funds become available: there is no shortage of good manuscripts.

Towards the end of the 1980s and in the early 1990s, as numbers of new arrivals came to exceed departures, Finland began to evolve into a country of net immigration and a multicultural society. This shift poses new challenges for the Institute of Migration, e.g. in research. The intake of refugees in Finland, and the introduction of refugee quotas, have also meant new tasks for the Institute, including studies commissioned for several different government departments. The dissolution of the USSR in 1991, and the

increased flow of migration from eastern Europe, especially from Estonia and Russia, have also created a need for more research. In order to promote collaboration between researchers, both within Finland and abroad, the Institute of Migration is currently setting up a national network for those engaged in research on migration and ethnic questions.

Turning from our traditional forms of activity to the future challenges facing the Institute, I would like to mention just two. In autumn 1994, the Institute of Migration is opening an Ostrobothnian Regional Center in Peräseinäjoki, approximately 300 km (200 miles) north of Turku. Vaasa Province, in which Peräseinäjoki is situated, has been the major single area of recruitment for Finnish emigration, and it has proved awkward to organize from Turku the collection of material and other forms of activity in the Ostrobothnian region. I would like to take this opportunity of expressing my profound appreciation to the municipality of Peräseinäjoki for its constructive cooperation in this project.

A second interesting challenge is that posed by the "Routes to the Roots" project, a collaborative project of the Association of European Migration Institutions. The goal is to attract the descendants of millions of European emigrants to visit their ancestors' home countries. In addition to national funding, financial support for the project is being applied for from the European Union in Brussels. The Finnish Tourist Board in New York is also supporting the project, and plans have been proposed to involve Finnish travel agencies in New

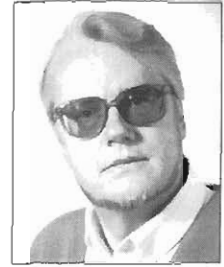
York and Toronto, and the relevant communities in Finland.

In conclusion, I wish to extend my sincere thanks to all those organizations and individuals who took part in establishing the Institute of Migration twenty-years ago, and who have worked so hard to achieve the Institute's aims. In particular, I would like to express my gratitude to all those who have taken part in the work of the Institute's Council and Executive Board. Sadly, some of them are no longer with us. We are also deeply appreciative of the financial support we have received from many sources, above all from the Finnish Ministry of Education. In the straitened economic circumstances of the current recession, it is rare to encounter sympathy for the Treasury; yet, although the funding for the Institute of Migration, like that of other public bodies, has been cut back, I wish to put on the record our appreciation of the understanding shown by the Ministry of Education when we have been faced with urgent needs. We are confident that our collaboration will continue successfully into the future. And finally, I wish to express my warmest thanks to the personnel of the Institute. Great achievements can only be realized by people who combine the necessary skills with a true enthusiasm for their work.

Although life is full of work and suffering, it also contains the joy of achievement and — from time to time — of celebration, when we can look back and say with pride: "We did it!" Yet, even more important is to be able to look forward into the future, and say with equal determination: "We shall do it again!"

Olli Kultalahti

Internationalization and Migration Pressure

The integration of Europe is speeding up the internationalization of Finland. Finnish companies considerably extended their operations to foreign countries as early as the 1970s and 1980s. At the state level the single Nordic market was established in 1954 and the single market in the EC in 1968. Finland belongs to the first of these and has made considerable decisions with regard to joining the EC in the 1990s. Finland is already member of the European Economic Area (EEA), and has signed the agreement for membership of the European Union—the referendum will be in October 1994. These measures by the state of Finland can be seen as a consequence of international and national developmental trends rather than as a major reason for accelerating internationalisation. For this reason international migration flows from and to Finland in the 1980s reflect both the internationalization of Finnish companies and agreements on the state level, possibly the former better than the latter.

Defining migration pressure

The term migration pressure refers to the ratio of migration-minded people and the barriers preventing them from moving.

Olli Kultalahti, Associate Professor, Dept. of Regional Studies at the University of Tampere, Finland, is doing research on international migration and European integration.

An excessive supply of migration-minded people relative to migration demand in immigration countries produces migration pressure (Straubhaar 1993; Schaeffer 1993). Migration pressure involves economic factors both at the micro or individual level and macro or aggregate level as well as other socio-economic aspects. The terms internal and external changes (see Schaeffer 1993) refer to the changes on the micro and macrolevels. Internal changes include, among other things, completion of formal schooling or training and other important stages in life when aspirations and responsibilities and society's expectations of the individual change significantly (cf. factors on the microlevel). The relative frequency of migration is highest at such important junctures. External changes affect, in part, the availability and attractiveness of migration opportunities. These changes may be political, economic, legal, environmental, social and technical in nature (cf. factors on the macrolevel). (Schaeffer 1993)

Migration pressure is related to migration potential and migration propensity. Migration potential is the potential of people willing to migrate from one country to another and depends on individual or micro factors and aggregate or macro factors (see above). The necessary condition for the existence of migration potential is individual willingness to move. This willingness depends on the migration utility function, i.e. the individual comparison of utility levels of

the actual place of stay to every alternative place, for example another country. "Utility" contains a great variety of factors: economic factors (such as income, employment prospects, purchasing power and others) and non-economic factors (such as social acceptance, cultural behaviour and language, relative deprivation, i.e. the motivation to reach a relatively better position within the social ranking of a reference group, and family situation). Accordingly, utility received by migrating depends on the actual situation before migration and the costs incurred and the benefits achieved by migration in a new place. "Utility" determines in part propensity to migrate. (Staubhaar 1993)

The term of migration utility brings the definitions of migration pressure and human capital theory close to each other. Human capital theory views migration as an investment; decision to move depends on the relationship of costs and benefits. Transferability of human capital from one country to another is essential. Transferable skills determine, to a great extent, costs and benefits of migration because they are important conditions for employment opportunities in a new country. Transferability means that one's skills meet requirements of the labour market in another country. The definition of migration pressure is compatible with many other theoretical approaches. "Defining migration pressure in terms of demand for opportunities to move to another country is compatible with human capital theory which views migration as an investment. The investment analogy is particularly appealing in, but not limited to, international labour migration. The definition of migration pressure is also compatible with other theoretical approaches, including the view that migration is triggered not by individual choices and deci-

sions, but occurs in response to structural changes." (Schaeffer 1993) Accordingly, the scope of the term migration pressure is wide. "It makes little sense to treat it only from an economic point of view" (Straubhaar 1993).

Schaeffer's (1993) and Staubhaar's (1993) definitions of migration pressure are close to each other. Both of them stress the importance of the supply of migration-minded people in the country of origin and the willingness of destination countries to accept immigrants. However Staubhaar emphasizes net migration pressure rather than differentiates emigration and immigration pressure, as Schaeffer does. These differences are only minor, and the definitions have much in common. They differ from the definitions of Bruni and Venturini (1991) who based their notion of migration pressure on excess labour supply but considered only emigration pressure (Staubhaar 1993).

In my paper, migration pressure is theoretically considered similar to those addressed by Schaeffer and Staubhaar. Empirically emigration flows will be interpreted as a result of migration demand in receiving countries. Return migration can also, to some extent, be understood as an indicator of the migration demand; immigration policy or selective demand of labour force may discourage immigrants from staying in the country rather than integrate them into society. Return migration is then considered a better alternative than trying to stay in unfavorable conditions in a foreign country.

Macro factors influencing migration pressure

Industrialization is one of the most important social changes creating migration pressure. Industrial and occupational structures, jobs available and other chan-

ges in the labour market, accelerating social mobility, new patterns of social networks and many other things imply both new stimuli for and barriers to migration. Changes in the labour market refer to macrolevel factors while social mobility, social networks and motives refer to microlevel factors. All these affect the ratio of migration-minded people and migration demand in receiving countries.

The development of information technology is another major social change which is connected to migration pressure and the factors bearing on it. From the point of view of migration pressure this change is analogical with industrialization, although the content of the change and its implications may differ. Labour markets have changed, new professional fields and new jobs have come into being, old ones have ceased to exist. Changes in the working environment are also apparent in people's social surroundings. From the point of view of the present study the pertinent questions have to do with the willingness to move in different sections of the population, the propensity to move and the factors influencing the opportunities on which migration pressure and the means of alleviating it depend.

The third and currently most interesting phase of social change is internationalization and its effect on migration pressure and the direction taken by migration flows. So far the integration of Europe has facilitated the movement of people from one country to another in the countries of the EU and of EFTA. This, as has already

been stated, has been preceded by the internationalization of Finnish companies, and international agreements will have the effect of accelerating this. From the point of view of migration the main question concerns the effect of integration on willingness to move, propensity to move, the opportunities offered and the direction of migration.

Legislative, administrative and other similar regulations create effective barriers for migration over national borders. The agreement of the new trade market EEA by the European Community and the EFTA countries declares four issues of freedom: free movement of capital, people, services and goods. This agreement, not to mention potential membership of the EU, will effectively lessen the effects of barriers caused by national regulations. However, the other 'distance factors' mentioned above will still remain although their effect will gradually diminish. Since the 1970s international educational exchange programmes, expansion of large companies abroad, tourism, mass media and many other factors have clearly lowered the threshold of migrating on cultural and occupational levels. However, the integration of Europe has both immediate and delayed effects on the distance factors. Legislative and administrative 'distances' will be eliminated or lessened relatively quickly, cultural and occupational barriers will take longer.

The agreement of the EEA gives the citizens of its member countries freedom

Time needed to achieve changes in:

legislative
and other
national
regulations

differences in
occupational
skills

differences in
cultural values
norms

Short ————— Long

Time needed to lessen the effect of 'distance factors' on migration in European integration

to choose their jobs anywhere within the markets, as well as to attend colleges and universities. As a consequence, occupational distances are shrinking. Cultural factors are rooted in the basic values and attitudes acquired in childhood and youth, and change only slowly, if at all. Naturally, different cultural values do not necessarily prevent individuals from emigrating but they lessen the propensity to do so. Factors causing migration pressure will not disappear, however, in some population groups they will diminish.

Micro factors affecting migration pressure

International and internal migration have many common features. Both are preceded by a process of decision-making to overcome the psychological, social, economic and other barriers which might be involved in the migration process. In general, we can presume that the barriers discouraging international migration are greater than those in internal migration. Barriers may be physical, social, economic, cultural, political, informative and so on. Crossing national borders may demand much more effort than moving from one community to another within a country. The word 'barrier' has often been replaced by the term 'distance' meaning more or less the same type of obstacle for migration. The effect of the distance, or barrier, variable on the decision to move is complicated. "The distance variable has proven to be the most perplexing. Statistical studies have demonstrated that its significance is highly volatile over time and space... Clearly, straight-line distance is much less important than economic and social distance (Margolis 1977, 140). Neuberger (1977, 467-468) mentions "the effective administrative distance" which is closely related to political boundaries between na-

tions. "It is infinitely easier to migrate the 3000 miles from New York to San Francisco than less than one-tenth of this distance from Leningrad to Helsinki." Altogether, the distance variable has many contextual meanings rather than only one.

What are the specific factors encouraging to or discouraging people from overcoming different distances associated with international migration? In other words, what are the specific factors breaking down the barriers to move or preventing them from moving. The following at least can be mentioned: push factors linked, among other things, to unemployment or persecution (refugees) and pull factors related to career, income or information from earlier migrants. The pull and push factors are closely related to the distance and to the individuals. "Recent studies have stressed the important roles of information, which decreases with distance, and the psychic costs of separation from friends and relatives, which increase with distance; both of these will vary with educational level, age and cultural integration." (Margolis 1977, 140) The single Nordic labour market and the single labour market in the EC are examples of factors alleviating migration pressure by facilitating labour mobility from one country to another. Recent rising unemployment rates throughout Europe increase, in part, migration pressure by making it difficult or impossible to find a job in another country. As a consequence, the migration process becomes highly selective; only those whose skills and education exactly meet the demand of the labour market of a foreign country are able to emigrate — given that all other requirements are met.

DaVanzo (1976, 1980 and 1983) discusses an extended human capital model of migration in which the concepts of location-specific capital and information

costs figure significantly. Her discussion is closely related to the question of migration pressure. The key words of micro factors are benefits and costs of migration, and information needed for the decision to make a successful move. DaVanzo's argumentation goes as follows: The decision to migrate is based on the expected benefits and costs (pecuniary or non-pecuniary). Information is usually limited, imperfect. Investments are needed for providing information about the expected benefits and costs; it is therefore reasonable to talk about information costs. The other important concept is location-specific capital, that is, any factor that "ties" a person to a particular place (e.g. home-ownership, job-related assets such as an existing clientele or specific training, friendship) (DaVanzo 1980, 2). Imperfect information and location-specific capital add to the costs of migration. Human capital transferable between regions or countries (e.g. certain skills and occupations) has a decreasing effect on the costs. Long (1974) points out that moves over longer distances have greater effects on the employment of wives than on that of men. Long suggests that women may choose occupations that are more easily transferable between regions, such as elementary school teaching, nursing, and secretarial work. This is one way of trying to reduce the costs of migration. (On the problem of labour force participation of wives and family migration, see Greenwood 1989.)

The educated have more information about opportunities which decrease the economic costs of migration. On the other hand, it is also argued that the "trained" have a reduced set of alternative jobs because of their specialized skills. They have to travel longer distances to match their skills with jobs. "In fact, we find that the percentage of professional and tech-

nical persons who move with a specific job in hand is twice the percentage of all other migrants in this category" (Margolis 1977, 140). This type of moving has probably become more popular in international movements from and to Finland in the 1980s. The decision to move is associated with the internal labour markets, i.e. the migrant moves abroad to work for a company owned by the same employer. Migration is a way of advancing in one's career. After a few years the migrant will return to work in a higher position for the same employer. The expansion of multinational companies has effectively reduced the costs (economic, social, psychic and other) of migration within the ILMs and this way increased the international migration of certain groups.

Historical trends of migration pressure in Finland

Finland has traditionally been a country of emigration. Immigration involved mostly Finnish returnees, few foreigners moved to our country. That is why in former times migration pressure was that of emigration. Industrialization in the latter half of the nineteenth century rattled traditional social and occupational systems and uprooted a great part of the rural population. However, barriers to move were weak. Many people moved to the rapidly growing industrial cities in the southern part of Finland, but even more people went further on, overseas to North America. In the 1960s and 1970s Finland experienced another strong wave of emigration, in this case to Sweden. Over a period of a hundred years more than a million people emigrated. The number of migration-minded people grew rapidly from time to time but in the receiving countries migration demand was high. North America needed

immigrant workers for its industry, as did also Sweden much later in this century. Migration pressure never became strong, it evened out.

Demand and supply of labour force always been an important factor in emigration. Many emigrants have considered migration as an investment with quick return in economic terms as well as in social terms. Some Finns went to North America to earn their own farm or money to buy one in Finland after their return. As far as farming and forestry were concerned they had transferable skills to earn their living in the new country. However, many of them did not succeed in getting own farm or work on others' farms. Instead, they had to go to work in mines and manufacturing industries. This created high willingness to return among many immigrants. However, it was difficult to return because of long distances and lack of money for tickets. There was a strong return migration pressure which had no chance to dissipate. Letters from immigrants to their relatives and friends back in Finland have clearly indicated this.

In terms of migration pressure emigration to Sweden and particularly return migration were different. Sweden is physically and culturally close to Finland. The single Nordic labour market facilitated moving from one Nordic country to another. Emigrating to North America around the turn of the century involved more risks than moving to Sweden a few decades later. Finland industrialized very rapidly after the Second World War and conditions for a high migration pressure existed. However, migration demand in Sweden temporarily with a great number of jobs available in growing Finnish cities effectively dissipated this pressure. All in all, conditions for high migration pressure

have many times existed but there have always been fairly good channels for that pressure to be alleviated.

Recent developments of migration pressure

Internal migration and emigration have traditionally been alternative patterns of behaviour in Finland rather than choices independent of each other. The same uprooting changes have made some people choose Finnish cities, others have preferred emigration. The regional distribution of emigrants and internal migrants refer to selective local conditions for migration; many people from eastern parts of Finland moved to southern cities in Finland whereas a great part of migrants from the west coast and northern parts emigrated.

The migration flows between Finland and Sweden were at their greatest around the turn of the 1960s and 1970s. At that time as many as 40,000 Finns migrated to Sweden annually. Some of them returned a few years later but there was still high net out-migration to Sweden. A significantly large number of the migrants came from rural areas and outside the southern part of Finland. Many of these were not particularly highly educated, and in many respects they resembled the traditional migrants of older times (cf. Söderling 1983). Many of them were also so called permanent migrants who had to leave because of actual or impending unemployment. All these are features related to migration outside the labour markets of the major Finnish companies. By the 1980s, the migration flows to and from Sweden still accounted for about two thirds of total international migration. To a certain extent also, the migrants still resemble the old-time migrants (Kultalahti 1993). However, many of these were

"quick returnees" who came back to Finland within a year.

The 1970s and 1980s produced new conditions for international migration from and to Finland. Many international programmes and networks were launched, and large Finnish companies expanded actively their operations in foreign countries. Finnish companies had about 2000 affiliated companies abroad in 1986: about 650 in the EFTA countries, 750 in the EEC countries, 300 in North America most of the rest (230) in the developing countries. The numbers of these companies had increased about 300 per cent in the EC countries since 1976, and 600 per cent in North America and the developing countries. Internationalization has continued in the 1980s. For instance at the beginning of the 1980s, Finnish companies had about one hundred production companies abroad, ten years later (1991) the number was 500 (Talouselämä-lehti 34/1991). These developments mean that Finnish companies have rapidly growing internal labour markets (ILMs, i.e. the migrant moves abroad to work for a company owned by the same employer) for workers abroad. This has, in part, reduced economic and other costs of international migration of the Finns, and also dissipated migration pressures.

Overall, there are basically two different patterns of international migration from and to Finland, namely, traditional migration outside the internationally expanding Finnish companies and then migration within the labour markets of large companies. In more abstract terms, these patterns are consequences of migration pressures succeeding in breaking down barriers to put up to hold them. The turbulent conditions in some former socialist countries of Eastern Europe and some developing countries elsewhere,

as well as great welfare differences between them and western industrialized countries, have created the third pattern of increasing migration pressure. As for Finland, it is now a question of immigration involving both regular migrants and refugees. It remains to be seen what kind of migration this pressure will produce.

Trends of migration flows in Finland since 1980

What is the present situation in Finland? Is migration pressure increasing or decreasing, do supply and demand of labour force tend encourage or discourage international migration, is the Finnish labour market differentiating from other countries or is rather harmonizing facilitating transfer of human capital to other countries? What about internal migration? Is it still more or less an alternative to emigration? These questions are important because they are related, among other things, to the present European integration and its influence on international migration from and to Finland. It is difficult to give direct answers to these questions but some interpretations can be made by using the statistical information available.

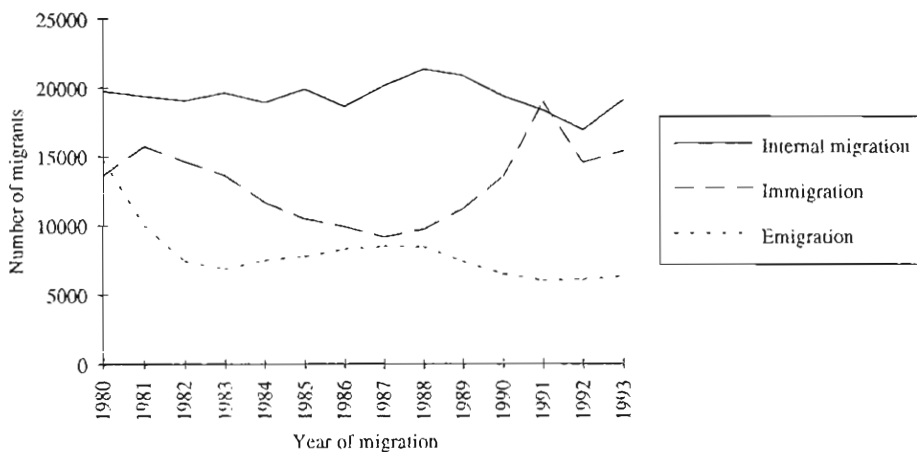
There have not been any drastic changes in the volume of internal migration since 1980 (Figure 1). A slight decrease can be seen in the first half of the decade but then the curve turns upwards for a couple of years (cf. Kultalahti 1992). Recession at the beginning of this decade, which turned into depression, restrained migration. The unemployment rate rose rapidly reaching the level of twenty per cent in 1993. It is very likely that willingness to move was high but lack of jobs available put up barriers on migration, in other words migration pressure grew but there were no ways for dissipating. In

1993 internal migration flows seem to some extent to increase.

The curve of emigration follows more or less that of internal migration. This suggests that it is push factors rather than pull factors causing migration because pull factors, for example demand of labour force, are not likely to vary in the same way and at the same time both abroad and in the home country. Most receiving countries nowadays exercise a very strict immigration policy accepting basically only immigrants who are members of the families of those already in the country or asylum seekers, or workers with specialized skills needed by the labour market. This means that demand for labour force in the receiving countries has become the most important factor in international migration. From this point of view the obvious role of the push factor in Finnish emigration seems somewhat exceptional.

There are some potential explanations for this phenomenon. Emigration to the Nordic countries, mostly to Sweden, still accounts for about two thirds of the total emigration of Finns. The single Nordic labour market allows workers to move freely from one Nordic country to another, no work permit is needed. Sweden is physically and culturally close to Finland. It is relatively easy to go there and come back either of necessity or inclination. Earlier immigrants who left Finland in the 1960s and 1970s make adaptation easier. Wages and living standard used to be higher in Sweden in the first half of the 1980s reducing risks always inherent in emigration—now the differences have evened out. In many respects, Sweden and larger urban areas in Finland were more or less equal alternatives for potential migrants. This may explain a great part of the similarities in the changes of internal and international migration.

Figure 1. Immigration, emigration and internal migration 1980-1993 (number of internal migrants divided by 10). Source: Tilastokeskus.

Finland has changed to be a receiving country in international migration. Immigration seems to be independent of the changes in internal migration and emigration. The structure of immigrant flows has changed in the 1980s. Earlier they consisted mostly of Finnish returnees. Recently immigrants with foreign citizenship have become the majority. However, many of them probably are former Finns who have changed their nationality. Anyhow, the increase of immigrants also implies a considerable growth of those who had originally a nationality other than Finnish.

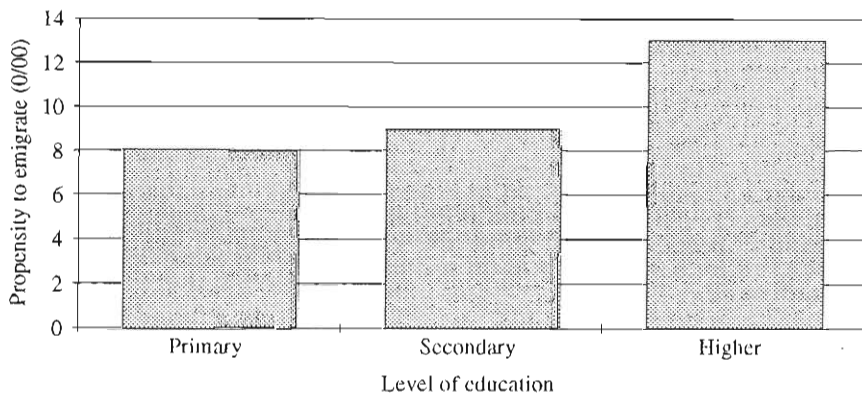
Emigration and return migration of Finns

The Finnish data available provide a good opportunity for mapping international migration flows. The Central Statistical Office of Finland collects information from various registers, such as population census, and migration and labor registers. Migrants can be monitored by place of origin and destination. Demographic data on sex, age, education and occupation, for

example, are also available. The data files can be integrated for research purposes by using social security numbers. (Individual privacy is ensured by deleting the social security numbers before submitting the integrated files to researchers.) In this study, the data of migrants cover all international moves from and to Finland 1987–1992. The proportion of international migration (emigration and immigration) of total migration (international and internal) ranges annually from eight to twelve per cent. The migration history of each migrant has been monitored during the period of 1987–1992. For the purposes of the study, only Finnish migrants aged 18–64 were included in the data.

Figure 2 presents the propensity of educational groups aged 18–64 years to emigrate. The propensity is calculated by dividing the number of all Finnish emigrants (18–64 years) in 1987–1992 by the total population (15 years and over) in 1990. The number per thousand expresses the sum of six years and is an approximate rather than an exact figure. The figure shows clearly that the propensity to emi-

Figure 2. Propensity to emigrate among Finns aged 18-64 during the period 1987-1992 by level of education *

* Proportion of Finnish emigrants (aged 18-64 years) in 1987–1992 of the total population (15 years and over) in 1990

grate increases along with education. It is known that highly educated people are more mobile and more sensitive to pull factors than the poorly educated and unskilled (Johansson 1994). Their skills are also more readily transferable and meet better the requirements of foreign labour markets than those of the less educated. Therefore in terms of migration pressure the greater propensity of highly educated people, as shown in Figure 2, results from both the large number of people willing to emigrate and those who have been able to break down the barriers preventing them from moving.

Although the majority of Finnish emigrants, some two thirds, continue to migrate to Sweden the proportion of those moving to that country in the 1980s has constantly diminished, both relatively and absolutely. Table 1 presents those destinations most popular with Finns of working age (18–64) for the period 1987–1992. In addition to the other Nordic countries, North America, a traditional destination, has retained its popularity although the figures are modest. Germany and the United Kingdom, being important trading partners, are also popular destinations for migrants. All in all the EU countries are particularly well represented in the ten most popular destinations for Finns, of twelve countries five have been included in the list.

The selectivity of emigration becomes apparent when examination is made of the migrants' level of education (Table 1). The Nordic countries differ from other popular countries of destination in Europe. In terms of relative proportions, the Nordic countries do not attract highly educated migrants as much as more distant European countries, France, Switzerland, Germany and the UK, and the USA do. The percentage of highly educated emigrants of all emigrants to the former

countries varies from 10 to 25, to the latter countries from some 30 to 40.

The same difference between the Nordic countries and the other group of countries can be seen in return migration. The propensity to return is much higher among the emigrants to the former countries than among those to the latter countries. Return migration among migrants with higher education was somewhat less common but the difference between the country groups remains fairly constant.

The results can only partly be interpreted in terms of migration pressure. As far as the number of emigrants and return migrants are concerned propensity to emigrate to the Nordic countries, particularly to Sweden, is higher than to more distant countries. Between the Nordic countries there are few barriers against migration to cause migration pressure (cf. the single Nordic labour market, cultural similarities and so on). Accordingly, the volumes of emigration and return migration are high. Some half of the emigrants return soon. No notable migration pressure ever exists. Migration between Finland and more distant countries, for example the EU countries, cannot as easily be interpreted. In terms of migration pressure, one way of interpreting would be to suppose that there are relatively strong barriers against migration. Potential migrants with higher education or with specialized skills are those who are best able to overcome the barriers, hence relatively many of them emigrate. The low level of return migration among emigrants with higher education implies both potential barriers to return and lack of willingness or need to return. Thus a low rate of return migration tells little about migration pressure, or lack of it. People with less education may be willing to move to more distant countries but are not as able to do it as those with higher

Table 1. Emigration and return migration of Finns aged 18-64 during the period 1987-1992 (10 major countries of destination)

Country of destination	All emigrants (N)	Of whom returnees * (%)	Emigrants with higher education (%)	Of whom returnees † (%)
Sweden	18717	49.8	10.3	45.5
Norway	1347	59.8	19.5	54.8
USA	1212	28.8	29.3	30.4
Germany	1102	25.2	32.9	22.6
Denmark	960	59.6	24.5	49.8
Spain	885	36.3	19.8	33.7
Great Britain	678	28.6	29.4	29.6
Switzerland	372	23.9	35.5	23.5
Canada	339	27.7	25.1	34.1
France	335	23.3	39.1	22.1

* Until the end of 1992.

education. Hence there are good conditions for growing migration pressure.

All in all, the results suggest that there is only little, if any, migration pressure between the Nordic countries. Further internationalization will hardly show up in rapidly growing migration flows between these countries. Internationalization will probably stimulate this migration, but gradually rather than with rapid jumps. On the other hand the future developments of migration between Finland and other countries, particularly the EU countries, is of great interest. There is probably migration pressure waiting for the breakdown of barriers preventing potential migrants from moving. The EEA agreement and EU membership, if it materializes, will lower the barriers as we noted above. However, there still remain many barriers on the individual level (cultural differences, language etc.) which restrain rapid changes in migration flows. The most important question does not concern the volume of the future migration flows, between Finland and the EU countries. Much more essential is the selectivity of

the migration process. The results suggest that cultural and many other differences differentiate both migration potential, propensity and actual flows. Internationalization is likely to increase migration pressure particularly among certain groups with high and specialized education and skills. It is reasonable to assume that the single labour market will break down the barriers against migration for these groups, and consequently markedly increase emigration. The high unemployment rate is likely to increase willingness to move among people with less education as well but high barriers prevent most of them from moving, resulting in high migration pressure. Thus migration pressure has also become more and more selective.

Income differentials as a factor increasing migration pressure

Great income differentials between countries increase migration flows between these countries — given that there are no barriers to moving. However, the relationship of income differentials and mig-

ration flows is complex. Many factors such as risk of losing one's job, high taxation, low purchasing power of the money earned, poor civil rights in a foreign country and so on, may even out the attractiveness of higher salaries. Doubts have been expressed as to whether small wage differential should be used at all as a variable for investigating the direction of migration flows (Schaeffer 1993). However, the greater the wage differential the more reasonable it is to assume that higher wages increase willingness to move.

Highly educated professionals are more mobile than poorly educated and unskilled people. They are also more sensitive to pull factors in the countries of potential destination. The same also applies to internal migration. (Johansson 1994) Thus great income differentials between countries have a selective

influence on migration potential, migration propensity and actual migration flows, and hence on migration pressure.

Table 2 presents a comparison of the purchasing power of salaries in various branches of industries for the years 1987, 1989 and 1991. This has been compared with the corresponding purchasing power in Finland. Indices in excess of 100 show that in the given country the workers' salary is higher than in Finland. Likewise, an index of less than 100 shows that the wage level in Finland is higher. These indices make it possible to assess the likely effect of income on the decision to migrate.

In Sweden the purchasing power of salaries has come close to the purchasing power of the corresponding salaries in Finland, in three branches of industry (the manufacture of pulp, paper and

Table 2. Comparison of purchasing power of four groups of industrial workers (Finland = 100). Source: Swedish Employers' Confederation 1993. *

Country	Branch of industry											
	Textiles			Pulp, paper and paper products			Printing and publishing			Manufacture of metal products		
	1987	1989	1991	1987	1989	1991	1987	1989	1991	1987	1989	1991
Sweden	117	117	104	102	101	90	104	101	96	105	97	89
Norway	135	135	133	109	109	99	157	142	143	132	116	108
Denmark	154	146	148	132	135	127	170	156	172	145	124	134
Great Britain	70	71	71	73	72	65	100	95	89	82	76	78
Ireland	70	68	69	74	78	74	92	90	92	82	72	76
Germany	122	118	122	100	108	102	120	116	130	132	120	128
Belgium	102	96	101	89	96	89	106	98	107	105	90	99
Netherlands	104	101	-	100	110	-	110	105	-	108	95	-
Switzerland	141	130	133	137	146	126	178	159	169	-	-	-
Austria	73	69	82	81	87	83	-	-	-	91	80	88
France	91	84	86	73	77	68	95	87	95	85	73	76
Italy	86	79	78	71	71	64	81	74	78	81	70	72
Greece	29	26	20	22	19	15	25	21	17	-	-	-
USA	98	94	80	117	120	92	111	103	92	134	117	103
Canada	90	99	88	120	123	118	95	100	99	117	119	113

* The purchasing power figures are based on wage and consumer price indices from each country.

paper products, publishing and printing and the manufacture of metal products) it is actually considerably lower. There is therefore reason to assume that in these branches any attraction based on Swedish salaries has diminished considerably. And this has apparently occurred, for there has been a clear lessening of the migration flows to Sweden. The countries with high purchasing power are Canada, Denmark, Germany and Switzerland. These countries are also included in the ten most popular destinations for Finns (see Table 1). However, these countries also include some with low purchasing power like Great Britain and France. In the United States, between 1987 and 1991 the purchasing power of salaries in the industries just named has decreased in comparison with the corresponding Finnish salaries. With the exception of metal products purchasing power has actually fallen distinctly below that of salaries paid in Finland.

The differences of purchasing power between the branches presented in Table 2 should be considered as examples describing a potential approach to analyze migration flows rather than a well defined explanatory variable. The indices illustrating purchasing power are very rough, and show the average purchasing power of salaries in these branches. The variation between worker groups within the branches is great. The indices suggest, however, that overall differences between Finland and the other countries have been on the average levelled out to a great extent and consequently their importance as a pull factor has decreased. However, there are probably greater differences between some occupational groups and then the differences may be of importance. Table 3 presents more exact information on the average salaries and purchasing power of persons with a good deal of education and

professional skill in seven countries. These include Sweden, Norway, Denmark, Germany, Great Britain, France and the USA, whose salary level has been compared to the salary level of corresponding professional groups in Finland. The table presents gross and net income and purchasing power. The information is for 1993, but it can be assumed that the direction between the different countries has not changed in any essential way in the past years, although differences in level may have changed (cf. Johansson 1994 and Table 2).

In these professional groups wage differentials between different countries are considerable. It may be that using these as an explanatory factor of migration flows is more justifiable than the information presented in Table 2. In Sweden net salaries in all professional groups are somewhat higher than in Finland, but the purchasing power of certain professional groups is actually smaller than in Finland. It is noteworthy that the high purchasing power of Danish salaries is clearly lower in these upper professional groups than what is presented in Table 2 for the branches as a whole. Presumably the more steeply rising Nordic system of progressive taxation has had the effect of levelling out the purchasing power of the different wage levels. On the other hand Germany has risen in this comparison to be the country with the best purchasing power. Purchasing power varies in comparison with Finland from one and a half to as much as over two times. The USA, Great Britain the UK and France also proved in this comparison to be clearly better than Finland.

Comparison of the purchasing power of the professional groups where a high level of professional skill and education is demanded showed that in the receiving countries favoured by Finns the people

Table 3. Salaries of certain professional groups in Finland, Sweden, Norway, Denmark, Germany, Great Britain, France and USA 1993 (Finland = 100).

Professional group	Sweden			Norway			Denmark		
	Gross sal.	Net sal.	Purch. power	Gross sal.	Net sal.	Purch. power	Gross sal.	Net sal.	Purch. power
Metal worker	113	111	99	140	140	117	198	146	125
Nurse	101	102	91	139	141	118	196	141	121
Journalist	92	100	89	111	118	99	144	112	96
Civil engineer	99	105	94	116	123	104	145	110	94
Doctor	113	117	105	109	118	99	156	114	98
Accountant	153	147	131	140	142	119	200	138	118
ADP programmer	110	115	102	136	138	116	143	113	97
Professor	93	101	90	82	94	79	138	104	89
Busdriver	111	104	93	145	137	115	155	117	100
Secretary	111	110	98	142	142	119	169	130	111
Teacher	100	106	94	107	115	96	155	120	102

Professional group	Germany			Great Britain			France		
	Gross sal.	Net sal.	Purch. power	Gross sal.	Net sal.	Purch. power	Gross sal.	Net sal.	Purch. power
Metal worker	131	142	156	82	90	122	110	119	121
Nurse	152	164	180	93	101	173	90	101	103
Journalist	183	199	219	86	98	133	151	178	181
Civil engineer	135	156	172	77	92	125	139	166	169
Doctor	109	133	147	98	122	165	164	196	200
Accountant	154	173	190	107	126	171	134	158	160
ADP programmer	176	189	207	100	111	151	143	161	164
Professor	112	139	152	68	87	119	77	103	105
Busdriver	174	173	190	88	91	124	92	94	96
Secretary	190	196	215	81	89	121	144	154	157
Teacher	199	209	229	111	121	164	111	130	132

Professional group	USA		
	Gross sal.	Net sal.	Purch. power
Metal worker	167	182	241
Nurse	135	153	202
Journalist	96	118	156
Civil engineer	-	-	-
Doctor	198	245	324
Accountant	156	189	250
ADP programmer	120	143	189
Professor	-	-	-
Busdriver	123	133	175
Secretary	132	148	196
Teacher	94	115	152

Source: G. Stein 1994

with a high level of education were able to ensure for themselves relatively higher salaries than in Finland. Examination of the information in Table 3 shows that these are also the destinations of Finns with a high level of education. It would therefore appear that at least in part differences in salary can be taken to be a reason for the emigration direction of selected professional groups. The differences increase migration pressure in certain specialized professional groups, and developments making moving easier result in a growth in migration flows. Harmonizing of school and training systems as well as competence requirements in different countries may therefore increase the emigration flow of certain groups and decrease that of others. At the same time there will be more selectivity as for the choices of destination countries.

On immigration pressure

Finland has changed from a sending country to be a receiving immigration country, as stated above. Returning Finns used to be the great majority of immigrants but around the turn of the 1990s their proportion decreased. It should be noted that there are among the immigrants individuals whose original nationality was Finnish, but who have taken a different citizenship while living outside Finland. This has probably been the case among Finns in Sweden. The former citizens of the Soviet Union were the largest foreign group living in Finland in 1992. The majority of those were Ingrians who are considered as return migrants. Refugees and asylum seekers, particularly from Somalia and the former Yugoslavia, were also of growing importance (Nieminen 1994). The number of foreign people living in Finland is still very modest being only somewhat more than one per cent of

the total population. However, the number is growing rapidly and the question of adaption and integration of immigrants into Finnish society has become more and more important. It is perhaps interesting to note that as regards the number of foreigners living in Finland the country was more internationalized at the beginning of her independence some eighty years ago than today. Many of the foreigners were outstanding persons in various fields of the culture, for example Pacius, Engel, Fazer, Gutzeit, Finlayson, Stockmann, just to mention a few (Laakkonen 1993).

The state of Finland has exercised a rather strict immigration policy which has created migration pressure from different countries. All others but returnees have needed a work permit to enter the country for a longer period. This means also that unemployment rate among foreigners has not been particularly high. Ingrian returnees and refugees have changed the situation.

The data available do not give particular chances to analyze immigration pressure. However some data have been presented in Table 4 about the ten largest immigrant groups aged from 18 to 64 years for the period 1987–1992. This information gives only a description of immigrant groups rather than making it possible to draw actual conclusions about immigration pressure. The table presents the number of the ten largest immigrant groups in 1987–1992 and the main field of economic activity for 1987–1991, the data for 1992 are not yet available.

The total number of immigrants with Finnish nationality 1987–1992 form a majority, the next largest groups are immigrants with Soviet, Swedish and Estonian nationalities. Most of the immigrants with Soviet and Estonian nationalities are Ingrians. The group of Somalians is also large and represents refugee groups. The

rest of the top ten group are, in this order, American, British, Chinese, Turkish and German immigrants.

The data available give an opportunity to see whether immigrants belonging to a certain group are at the end of the year of immigration employed, unemployed, students or outside the economically active population, that is family members, retired and so on. Immigrants for whom data is lacking also belong to the last mentioned group. There are great differences between these immigrant groups concerning the main field of economic activity. The employment rate is the highest among the British immigrants, the lowest among Estonians, if Somalis as a refugee group are not included in comparison. The unemployment rate is perhaps more interesting in showing the proportion of the immigrants seeking for

a job. The percentage of the unemployed is highest among Estonian, Soviet, Turkish and Finnish migrants.

The employment figures alone do not give a picture of the immigrants' economic activity. It takes simultaneous comparison of unemployment figures to show the immigrant population belonging to the workforce has succeeded in adapting to the Finnish labour markets. The situation is worst for the Estonians, for of these almost as many are unemployed as employed. They are followed by the former Soviet citizens, of whom approximately one third belonging to the workforce are unemployed. Finns and Turks come next. Of the Estonian and Soviet citizens a considerable number are of Ingrian origin, who have not needed to work permit to enter Finland. This explains the high rate of unemployment.

**Table 4. Immigrants (aged 18-64) for the period 1987-1992
(10 major nationality groups)**

Nationality	Immigrants * (N)	Main activity at end of year of immigration **			
		In workforce		Outside workforce	
		Employed (%)	Unemployed (%)	Student (%)	Other (%)
Finnish	26487	47.4	16.1	8.3	28.2
Soviet ***	6831	34.3	16.0	6.5	43.2
Swedish	2696	43.9	8.9	2.5	44.7
Estonian ****	2062	32.1	27.8	5.6	34.5
Somalian	1254	1.3	1.3	2.8	94.7
American	996	35.4	3.5	3.9	57.2
British	834	60.7	4.1	2.0	33.3
Chinese	752	45.8	2.0	13.6	38.6
Turkish	721	42.0	13.9	10.2	33.9
German	642	46.1	3.3	6.0	44.7
Other	13112	32.9	8.0	9.5	49.6
All	56387	41.6	13.1	7.5	37.7

* Data on 1987-1992.

** Data on 1987-1991.

*** Until the autumn of 1991.

**** Since the autumn of 1991.

There are far fewer unemployed among the Chinese, Germans, Americans and British. Note should be taken that the main occupation is for the end of the year of immigration. Thus a job waiting on arrival in Finland is no guarantee that the job still exists months later. The figures for 1992 show that the situation was even worse for the total stock of the foreigners living in Finland, unemployment rose rapidly from 1991 to 1992 being the highest among the people from Morocco (67.3 %), Estonia (60.2 %) and the Commonwealth of Independent States (55.2 %) (Nieminen 1994).

It should perhaps further be noted that the percentage of students among immigrants is highest for Chinese, Turks, and Finns. Others outside the workforce are mostly Americans in addition to the Somalis, and the smallest group are the Finns. As for the total stock of foreigners living in Finland the percentage of retired persons is the highest among Swedes and Americans, about every fifth of these is 65 years or over (Nieminen 1994). The Finnish return migration is the clearest instance of international movement of workforce to Finland. Among the non-Finns there are more family members and others who are not seeking employment in Finland.

The small figures presented in Table 4 show that the immigration flows to Finland are very small. Of course they do not show how great the actual immigration pressure might be. It might, however, be surmised that regular immigration to Finland would not greatly increase even if Finnish immigration policy were more liberal. At present the main groups entering Finland in addition to the Finnish returnees are people coming from the former Soviet Union and from newly independent Estonia. Many of these are Ingrians who are classified as returnees. From the point of view of actual migration

pressure the more salient question concerns environment refugees. Unstable conditions in a country could cause considerable immigration pressure.

Discussion and conclusion

In terms of migration pressure the analyses of international migration includes both factors related to emigration and those related to immigration. The main question is the supply and demand of migrants. The larger the supply of migrants relative to the demand for them the higher is the migration pressure. Discussion concerns most usually the migration of labour force. In Finland, and many other countries, the issue of international migration has become particularly important because of European integration and turbulent developments in many countries resulting in large numbers of asylum seekers and refugees. In this paper the question is dealt with from the point of view of labour force and internationalization.

In spite of high unemployment rates there are current and anticipated skills shortages in Europe which are a threat to its competitiveness (IRDAC 1992). In its report IRDAC says that there will be a need for a very significant reduction of unskilled workers and a much more highly skilled labour force. Some forecasts are presented: In Danish industry, the demand for unskilled workers is expected to fall from 35 % in 1980 to 10 % in 2000; technicians need to increase from 10 % to 30 %, and management from 15 % to 30 %. Projections for Germany (West Germany) indicate a demand for a reduction between 1982 and 2000 of more than 3 million unskilled workers, to be compensated by 1.6 million additional higher education graduates and 1.3 million skilled workers (the unification of Germany is not taken into account in these projections). For the

U.K., projections for the period 1988–2000 expect a 30 % increase in employment for “managers and administrators”, around 20 % for professional occupations, and similar changes are needed in many other countries.

IRDAC makes many recommendations to overcome these shortages. Among these is a suggestion for more efforts to encourage the mobility of the highly skilled workforce, in particular in areas where skills shortages are acute. At the same time, the Committee is aware of the eventual problems of brain-drain and further regional imbalances in the European Union (Community) which should of course be avoided.

Skills shortages cause pressures on the migration of skilled workers, especially those with higher education. As far as Finns are concerned, and also certain other nationalities, language may be an obstacle to emigrating for workers with secondary education. However, at present, higher education includes a good deal of studies in the English language and at least in this language area obstacles are not likely to be very high. In other language areas, such as French and to some extent German, too, they are much higher.

In Finland, there is a need for changes in skills similar to those in the countries presented above. The question is whether there are imbalances between attractiveness of jobs in various countries. If there are, the “one way migration” of the better educated between countries will obviously occur.

The above results might be interpreted as an indication of a growing potentiality of emigration among people with higher education in certain specialized fields of education. However, there are still barriers to emigrating, such as fulfilling language requirements and occupational qualifications in foreign socie-

ties. The European Economic Area, which was realised in 1994, and potential membership of the EU, will probably have the effect of greatly increasing the propensity of these potential emigrants to move out of the country.

What about differences between emigration to Sweden and the EU? The volume of emigration is largest to Sweden but it is gradually decreasing (see Kultalahti 1994). Correspondingly, the volume of migration flows to the EU is increasing, rather than the opposite. The propensity to emigrate to Sweden is going down at all levels of education in the 1980s and the beginning of the 1990s, but the decline is steepest at the level of higher education. The opposite development can be seen in emigration to the EU.

What about the potential implications for the European Union in the future? The integration of Europe removes barriers to emigration and immigration. The labour markets are becoming more equal, as are education systems for citizens of the member countries. Thus potential immigration pressure has channels to be alleviated. Therefore, the present propensity to emigrate or immigrate is most important with regard to future developments.

The tendency of migrants with higher education to emigrate to the EU has increased in recent years. This indicates that European markets look attractive for highly qualified Finnish workers. These preliminary analyses of Finnish emigrants suggest that the integration of Europe and increasing specialization of labour markets in all western societies will probably first affect the international migration of the highly educated experts whose specialized skills are in demand everywhere. The question of one-way-migration or back-and-forth migration is one of the most important issues for a balanced development of Europe.

References

- Bruni, M. and Venturini, A.** (1991), Pressure to Migrate and Propensity to Emigrate: The Case of the Mediterranean Basin. Paper prepared for the Conference of the ESPE, Pisa, Italy, June 6–8.
- DaVanzo, Julie** (1976), "Differences between Return and Nonreturn Migration: An Econometric Analysis", *International Migration Review*, Vol. X (1).
- DaVanzo, Julie** (1980), Repeat Migration, Information Costs, and Location-Specific Capital. The Rand paper Series. The Rand Corporation, Santa Monica, California.
- DaVanzo, Julie** (1983), "Repeat Migration in the United States: Who moves back and who moves on?" *Review of Economics and Statistics*, 65(4).
- Greenwood, Michael J.** (1990), "Migration Research with Micro and Panel Data: a Survey and an Assessment" Paper prepared for the author's presidential address at the Western Regional Science Association meeting, Molokai, Hawaii, February 21–25, 1990, unpublished.
- IRDAC**, Industrial Research and Development Advisory Committee of the Commission of the European Communities (1992), Skills Shortages in Europe, IRDAC Opinion.
- Johansson, Mats** (1994), "The European Community, Sweden and Labour Mobility." In: *Northern Perspectives on European Integration*, edited by Lars Lundqvist & Lars Olof Persson. NordRefo 1994:1.
- Kultalahti, Olli** (1992), Maassamuuton ja kansainvälisen muuton viimeaikaisia trendejä. *Siirtolaisuus-Migration* 4/1992.
- Kultalahti, Olli** (1993), Recent Emigration from Finland. In: Bo Forsström, Monica Nyholm and Jan-Åke Törnroos (red.), *Finländska samhällsgeografiska forskningsperspektiv. Meddelanden från Ekonomisk-Statsvetenskapliga fakulteten vid Åbo Akademi, Ekonomisk-geografiska institutionen*, Ser. A:400, Åbo.
- Kultalahti, Olli** (1994), Suomalaisien maastamuutto ja paluumuutto. Kokemusten hankintaa vai aivo-voittoa? Työpoliittinen tutkimus, Työministeriö, Helsinki (in print).
- Laakkonen, Risto** (1993), Suomi maailmassa — maailma Suomessa. *Pakolaisinfo* 2/1993.
- Long, LH** (1974), "Womens labor force participation and the residential mobility of families." *Social Forces*, 52.
- LTT** (1988), Yritysten kansainvälistymisessä tekemät virheet. Liiketaloustieteellisen tutkimuslaitoksen julkaisuja, Sarja B:49, Helsinki.
- Margolis, Julius** (1977), "Internal Migration: Measurement and Models." In: *International Migration. A Comparative Perspective*, edited by Alan A. Brown and Egon Neuberger. Academic Press, New York.
- Neuberger, Egon** (1977), "Internal Migration, A Comparative Systemic View." In: *International Migration. A Comparative Perspective*, edited by Alan A. Brown and Egon Neuberger. Academic Press, New York.
- Nieminen, Mauri** (1994), Ulkomaalaiset Suomessa. Tilastotietoa Suomen ulkomaalaisväestöstä. SVT, Väestö 1994:3. Tilastokeskus, Helsinki.
- Salt, John** (1988), "Highly-skilled International Migrants, Careers and Internal Labour Markets." *Geoforum*, vol. 19, No. 4.
- Salt, John** (1989), "A Comparative Overview of International Trends and Types, 1950–80." *International Migration Review*, vol. XXIII, No. 3.
- Schaeffer, Peter V.** (1993), "A Definition of Migration Pressure Based on Demand Theory." *International Migration*, vol. XXXI - 1 - 1993.
- Stein, Gabriel** (1994), Löner för elva yrkeskategorier i åtta länder 1993. *Aktuell Information, Näringslivet Ekonomifakta*, Stockholm Maj 1994.
- Straubhaar, Thomas** (1993), "Migration Pressure." *International Migration*, vol. XXXI - 1 - 1993.
- Swedish Employers' Confederation** (1993), Wages and total labour costs for workers. *International survey 1981–1991 — preliminary results for 1992*. SAF, Stockholm.
- Söderling, Ismo** (1983), Maassamuutto ja muuttovirrat. Vuosina 1977–78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. *Siirtolaisuustutkimuksia* A 11. Siirtolaisuusinstituutti, Turku.
- Talouselämä-lehti** 34/1991.

Suomen valtamerentakainen siirtolaisuus

Perinteisesti kaukosiirtolaisuudella tarkoitetaan Euroopan ulkopuolelle suuntautunutta muuttoliikettä. Tämän siirtolaisuuden pioneereja olivat norjalaiset viikingit, jotka Islannista käsin jo 1000 vuotta sitten purjehtivat Pohjois-Amerikan rannikolle ja perustivat jopa pitkäaikaisia asutuksia, kuten uudempi arkeologinen tutkimus on osoittanut. Nykyinen eurooppalainen asutus Pohjois-Amerikassa alkoi vasta sen jälkeen kun genovalainen merenkulkija Kristoffer Columbus oli v. 1492 lähtenyt purjehtimaan Intiaan — mutta löysikin uuden, myöhemmin Amerikaksi kutsutun, mantereen.

1. Varhainen kaukosiirtolaisuus

Pohjois-Amerikan ensimmäisten eurooppalaisten uudisasukkaiden joukossa oli myös suomalaisia. V. 1638 Ruotsin valtio perusti Delaware-joen suulle *Uusi Ruotsi*-nimisen siirtokunnan, jonka asukkaista arviolta puolet oli suomalaisia. Erityisesti Värmlannin seudulta karkotettiin sinne asettuneita suomalaisia Amerikkaan, koska heitä syytettiin metsän tuhoajiksi kaskenpolttajina. Osa tulijoista oli lähtöisin Suomesta, erityisesti Pohjanmaalta, kuten paikannimet *Ny Vasa* ja *Ny Korsholm* osoittavat. Suomalaisten uudisasukkaiden on arveltu tuoneen Amerikkaan kaskenpoltton sekä hirsisalvos-

tekniikan, jolla on ollut pysyvä merkitys amerikkalaisessa rakennusperinteessä. Kolme Delaware-siirtokunnan jälkeläistä allekirjoitti Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksen v. 1776. Sanotaanpa suomalaisista syntyperää olleen John Mortonin jopa ratkaiseen äänellään Yhdysvaltain itsenäistymisen.

Varhaisia kaukosiirtolaisia olivat myös Alaskaan 1700-luvulta lähtien asettuneet suomalaiset. Toimipa Alaskan kuvernöörinäkin kaksi kertaa suomalainen mies. Kun Yhdysvallat v. 1867 osti Alaskan Venäjältä, siellä asui muutamia satoja suomalaisia. Myös tätä kautta suomalainen asutus levisi Pohjois-Amerikan länsirannikolle.

Suomalaiset merimiehet ovat vuosisatoja purjehtineet vieraiden lippujen alla, erityisesti hollantilaisissa ja englantilaisissa laivoissa. Kun pietarsaarelainen parkki *Hercules* oli v. 1845–47 purjehtinut ensimmäisenä suomalaisena laivana maapallon ympäri, suomalaiset laivat uskaltautuivat kaukaisimmillekin vesille. Pohjois-Amerikan satamissa suomalaiset laivat olivat käyneet aikaisemminkin. Jonkinlaisena elävänä lenkinä Delawaren ja Alaskan suomalaisten sekä myöhemmän siirtolaisuuden välillä olivat ne tuhannet suomalaiset merimiehet, jotka vähin erin ottivat ulosmaksun tai karkasivat Pohjois-Amerikan — samoin kuin muidenkin maanosien — satamakaupungeissa. Kalifornian kultakuume 1800-luvun puolivälissä avasi

---

Olavi Koivukangas FT, Ph.D., Siirtolaisuusinstituutin johtaja vuodesta 1974.

suomalaisille merimiehille ja seikkailijoille tien länteen. Hieman myöhemmin rikkaat kultalöydöt Australiassa ja Uudessa-Seelannissa houkuttelivat satoja suomalaisia eteläiselle pallonpuoliskolle. Tosin jo aikaisemmin suomalaisia oli liikkunut etelämeren vesillä ja saarilla, erityisesti brittiläisissä ja amerikkalaisissa valaanpyyntilaivoissa. Ensimmäisistä kaukosiirtolaisistamme merimiehet muodostavat huomattavan osan. Usein kallis matka valtameren taakse tehtiin tarkoituksellisesti pestautumalla merimieheksi. Ilmiön tutkiminen vain on vaikeata lähteiden niukkuuden vuoksi. Jäätyään pysyvästi Pohjois-Amerikkaan tai muualle merimiehestä tuli ns. pioneerisiirtolainen, joka usein houkutteli luokseen sukulaisiaan ja tuttaviaan aloittaen näin ketjusiirtolaisuuden.

Varsinaisella "siirtolaisuudella" — emigraatiolla — tarkoitetaan henkilön vapaaehtoista muuttoa toiseen maahan joko pysyvästi tai pitkäksi ajaksi työhön ja asumaan. Suomessa, jonka siirtolaistilastot eräissä lääneissä alkavat v. 1881, pidettiin aluksi siirtolaisuutena vain valtamerentakaa — lähinnä Amerikkaan — suuntautunutta — muuttoliikettä. Siirtolaisuus Euroopasta Amerikkaan sai joukkoliikkeen luonteen 1840-luvulta kähtien. Parantunut merenkulku, erityisesti höyrylaivaliikenteen aloittaminen, loi edellytykset vähävaraisten suurten joukkojen siirtymiselle mantereelta toiselle. Ensimmäisessä vaiheessa Länsi-Euroopan maatalousväestön liikapaine, erityisesti Englannissa ja Irlannissa, purkautui siirtolaisuudeksi. Toisen aallon aiheutti Yhdysvalloissa v. 1862 säädetty *Homestead Act*, jonka mukaan jokainen siirtolainen sai valtiolta 64 ha:n maa-alueen, ja tämä, yhdessä sisällissodan jälkeisen nousukauden kanssa, avasi keskilän-

nen lakeudet asutukselle. Yhdysvaltain voimakas teollistuminen vuosisadan loppua kohden ja uuden vuosisadan alkaessa veti magneetin tavoin työvoimaa Euroopan vähemmän kehittyneiltä, ja usein tiheästi asutetuilta, alueilta. Siirtolaisaallot seurasivat lähinnä Yhdysvaltain taloudellista kehitystä. Mutta myös lähtömaiden taloudellisilla, poliittisilla ja muilla tekijöillä oli suuri vaikutus rinnan Amerikan vetovoiman kanssa.

Siirtolaisuuden huippukautena v. 1870–1929 muutti 42 miljoonaa eurooppalaista siirtolaista Pohjois-Amerikkaan. Noin 360 000 suomalaista muodostivat vain vajaan prosentin kokonaissiirtolaisuudesta. Muihin kaukosiirtolaisuuden kohdemaihin suomalainen siirtolaisuus on ollut paljon vähäisempää. Suomalaiset ovat näin olleet osa kansainvälistä muuttoliikettä, jonka vaiheiden selvittäminen on tärkeätä sekä suomalaiselle että tulijat vastaanottaneiden maiden yhteiskunnille. Tutkimus on tärkeätä myös siirtolaisille itselleen ja heidän jälkeläisilleen, samoin kuin siirtolaisten sukulaisille Suomessa.

2. Suuri Amerikan-siirtolaisuus 1860–1930 Yhdysvallat

Suomalaisten joukkomuutto Pohjois-Amerikkaan alkoi v. 1864 tienoilla Ruijan suomalaisten keskuudessa amerikkalaisten kaivosyhtiöitten värvätessä työntekijöitä Michiganin kuparikaivoksille. Norjasta muuttoliike levisi Perä-Pohjolaan, Tornionjokilaaksoon ja edelleen etelään. Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla "Amerikantauti" alkoi raivota 1870-luvulta lähtien. Postin välityksellä Atlantin takaa alkoi saapua viestejä hyvistä ansioista. Kirjeitä seurasi usein sukulaisen, hyvän ystävän tai sulhasmiehen lähettämä matkalippu.

Ellis-saarella kuvattu suomalainen siirtolaisperhe

Muuttoliikkeen huippu ajoittuu vuosisadan vaihteeseen, korkeimpana vuosi 1902, jolloin 23 000 suomalaista lähti siirtolaiseksi.

Ensimmäinen maailmansota katkaisi siirtolaisuuden, ja kun Yhdysvallat alkoi 1920-luvulla rajoittaa maahanpääsyä, suomalaisten muutto suuntautui nyt Kanadaan ja osaksi Australiaan. Suuren Amerikan-siirtolaisuuden katsotaan päättyneen v. 1930 lamaan, johon mennessä 360 000 suomalaista oli lähtenyt siirtolaiseksi Amerikkaan. Näistä vain joka viides palasi takaisin Suomeen, miehet naisia useammin. Siirtolaisiksi lähteneet olivat parhaassa työiässä, pa-

rinkymmenen korvilla, ja kaksi kolmesta lähtijästä oli miehiä, usein naimattomia. Vaikka siirtolaisuus alkoi Pohjois-Norjan kautta, pääreitiksi muodostui Hangosta Englantiin ja edelleen New Yorkiin kulkenut meritie. Ellis-saarella New Yorkin edustalla Yhdysvaltain siirtolaisviranomaiset tarkastivat tulijat huolellisesti ennen kuin heidät päästettiin maihin.

Suomen Amerikasiirtolaisuus on ollut ennen kaikkea pohjalainen ilmiö; ennen ensimmäistä maailmansotaa puolet siirtolaisistamme oli Vaasan läänistä. Suhteellisesti eniten väestöään menettivät Uusikaarlepyy, Toholampi, Alajär-

vi, Vähäkyrö, Munsala ja Lohtaja, kaikki tunnettuja siirtolaispitäjiä. Erityisesti on korostettava ruotsinkielisten siirtolaisten osuutta; vuosina 1870–1929 heitä oli 73 000 henkeä eli noin 20 prosenttia lähtijöistä.

Siirtolaisuuden synä Pohjanmaalla tutkimus on korostanut nopeaa väkiluvun kasvua verrattuna toimeentulomahdollisuuksiin. Pohjanmaalla ei syntynyt suuria teollisuuskeskuksia, kuten monin paikoin Etelä-Suomessa. Tervanpoltton, kydönraivauksen ja kauppamerenkulun ehdyttyä Pohjanmaan väestölle ei löytynyt omasta maakunnasta toimeentulon edellytyksiä. Pellot olivat pieniä, metsiä oli vähän ja miltein joka talossa oli suuri lapsilauma. Yksi tärkeimpiä Amerikkaan lähdön syitä oli se, että talon tai torpan poika halusi lunastaa tilan omakseen tai hankkia Amerikan "taaloilla" oman talon, lähdettiin myös tienaamaan rahoja velkojen maksuun. Siirtolaisuuden syihin liittyivät myös valtiolliset ja yhteiskunnalliset olot. Vuoden 1878 asetuksen mukainen "vanhan väen" kolmevuotinen asevelvollisuus lisäsi nuorten miesten siirtolaisuutta, samoin kuin ns. venäläinen sortokausi vuosisadan vaihteessa. Mutta usein syynä oli pelkkä seikkailunhalu. Pohjanmaalla siirtolaisuus tuli myös muotiasiaksi; ei ollut mies eikä mikään, jollei ollut käynyt Amerikassa.

Varhaisimmat 1800-luvun suomalaiset siirtolaiset asettuivat Pohjois-Amerikan itärannikon kaupunkeihin, samaan tapaan kuin merimiehet. Suomalaiset toimivat käsityöläisinä, teollisuustyöläisinä ja kielen opittuaan myös palveluammateissa. Mainen kivilouhokset tarjosivat työtä sadoille suomalaisille, tuhannet löysivät työtä metsistä ja sahoilta. Ensimmäiset maaseudun suomalaiskeskukset syntyivät 1800-luvun lopulla New Yorkin valtion keskiosiin. Nopeas-

ti kehittyvä kaivosteollisuus veti puoleensa suomalaisia Michiganin kupari-kaivoksille, Dakotan kulta- ja hopeakaivoksille sekä Montanan ja Wuomingin hiilikaivoksille. Vuosien kuluessa moni mainari, samoin kuin tukkijät-käkin, työn raskauden ja vaarallisuuden, samoin kuin toistuvien lamojen ja lakkojen, vuoksi, pyrki hakeutumaan itsenäiseksi maanviljelijäksi. Naisille taas oli avoinna varakkaiden amerikkalaisten kodit, joissa suomalaiset palvelustyöt olivat hyvässä maineessa. Myös tekstiili- ja muu teollisuus tarjosi naisille työpaikkoja. Yleinen sanonta oli, että Amerikka oli naiselle paratiisi, mutta helvetti miehelle ja hevoselle.

Suomalaisatutuksen vakiintuminen loi perustan kansalliselle yhteistoiminnalle. Kirkollinen työ käynnistyi Hancockissa Michiganissa v. 1867, kun suomalaiset liittyivät yhteiseen seurakuntaan ruotsalaisten ja norjalaisten kanssa. V. 1876 saapui Hancockiin ensimmäinen suomalainen pappi A. E. Backman huolehtimaan siirtolaisten hengellisistä tarpeista. Suomalaisia seurakuntia alettiin perustaa ja vuosisadan vaihteessa niiden lukumäärä nousi sataan. Myös raittius- ja työväenyhdistyksiä perustettiin vilkkaasti. Tyypillinen amerikansuomalainen ilmiö on ollut osuustoiminta, missä suomalaiset ovat olleet uranuurtajia Yhdysvalloissa. Amerikansuomalaisella lehdistöllä on puolestaan ollut tärkeä merkitys siirtolaisten elämässä jo vuodesta 1876 lähtien. Innostus näyttämötoimintaan, soittokuntiin, kuorolauluun, urheiluun ym. harrastuksiin täytti siirtolaisten vähäiset vapaa-ajat.

Toisen maailmansodan jälkeen Yhdysvaltoihin on mennyt noin 15 000 suomalaista, joista tosin kaikki eivät lähteneet suoraan Suomesta. "Uussiirtolaisuuden" tärkein kohdealue on ollut Florida, jonne on siirtynyt eläkeläisiä, mutta

myös yrittäjiä Suomesta. Amerikansuomalaisiakin on muuttanut tuhansittain Floridan aurinkoon viettämään eläkepäiviään. Lake Worthissa sijaitsee amerikkansuomalaisten suurin lepokoti. Yhdysvaltain suomalaisten tärkein tapahtuma on vuosittain eri paikkakunnilla järjestettävä FinnFest-juhla, jonka tavoitteena on vaalia suomalaista kulttuuriperintöä Yhdysvalloissa.

Kanada

Yhdysvaltain jälkeen tärkein suomalaisen kaukosiirtolaisuuden kohdealue on ollut Kanada. Siellä suomalaisasutus alkoi 1800-luvulla sekä Yhdysvalloista että Alaskasta saapuneiden suomalaisten toimesta. Kovaan työhön tottuneet suomalaiset rakensivat yli mantereen ulottuvaa Canadian Pacific Railway'tä. Myös metsätoissa, sahoilla ja kaivoksilla löytyi suomalaisille sopivaa työtä. Port Arthurin ja Fort Williamin — nykyisen Thunder Bayn — seudulle ensimmäiset suomalaiset saapuivat 1870-luvulla. Syntyivät mm. Pohjolan, Alppilan, Tarmolan, Lappin, Intolan ja Kivikosken suomalaiskylät. Suomalaiskeskuksissa suomen kieli, tavat ja kulttuuri säilyivät pitkään ja siirtyivät seuraavillekin sukupolville.

Kun suomalaisia oli ollut Kanadassa vuosisadan vaihteessa vain noin 2 500, niin Yhdysvaltain ryhdyttyä rajoittamaan siirtolaisten maahanpääsyä muutti 1920-luvulla Kanadaan 32 000 suomalaista. Toiseen maailmansotaan mennessä suomalaisten lukumäärä Kanadassa nousi yli 40 000 hengen. Viimeisin suurempi siirtolaisaalto Suomesta Kanadaan (kaikkiaan lähes 20 000 henkeä) johtui lähinnä Suomen työttömyydestä 1950- ja 1960-luvuilla. Vuoden 1986 väestölaskennan mukaan Kanadassa oli yli 40 000 täysin suomalaista ja runsaat 50 000 osaksi suomalaista — eli kaikki-

aan lähes 100 000 suomalaista syntyperää henkilöä.

Kanadassa suomalaisasutus levisi Yhdysvaltain rajan tuntumassa idästä länteen. Kaksi kolmasosaa Kanadan suomalaisista asuu Ontariossa ja erityisesti suurten järvien pohjoispuolella. Toiseksi eniten suomalaisia asuu Tyynenmeren rannalla Brittiläisessä Columbiassa. Sensijaan preeriamaakunnat ovat houkutteleet vain vähän suomalaisia, samoin kuin idässä oleva ranskankielinen Quebec.

Kanadan suomalaisilla on ollut vilkasta yhdistys- ja kulttuuritoimintaa. Suomalaisia seurakuntia on perustettu suurimpiin väestökeskuksiin ja työväenyhdistyksiä perustettiin erityisesti vuosisadan alkupuolella. Suomenkielisiä lehtiä on ilmestynyt myös runsaasti; tällä hetkellä tärkeimmät ovat Torontossa ilmestyvä *Vapaa Sana* ja Thunder Bayssä ilmestyvä *Canadian Uutiset*. Kanadan Suomalaisten vuosittaiset Suurjuhlat alkoivat v. 1940 Sudburyssa tavoitteena Suomen avustaminen. Kanadan Suomalainen Kulttuuriliitto on vuodesta 1971 lähtien tehnyt merkittävää työtä suomalaisen kulttuurin, kielen ja mielen vaalimiseksi Kanadassa. Samaan tavoitteeseen pyrkivät myös suomenkielen koulut, joista ensimmäinen aloitti toimintansa Torontossa v. 1960. Tämän hetken tärkeimmistä toiminnoista mainittakoon ns. lepokotien rakentaminen suomalaisille vanhuksille. Kun viimeisin rakennuskohde Vancouverissa valmistuu, näissä lepokodeissa on noin 1 000 asuintai hoitopaikkaa.

3. Muu kaukosiirtolaisuus Australia

Yhdysvaltain ja Kanadan jälkeen kolmanneksi tärkein kaukosiirtolaisuuden kohdealue on ollut Australia. Suomalai-

sia merimiehiä jäi Australiaan jo varhain, erityisesti kultalöytöjen aikaan 1800-luvun puolivälin jälkeen. Vuosisadan lopulla alkoi myös tavallisia siirtolaisia saapua Australiaan, erityisesti ruotsinkieliseltä Pohjanmaalta ydinalueena Munsalan kunta. Vuosisadan vaihteessa Matti Kurikka kannattajineen yritti perustaa "Kalevan Kansa" -ihanneyhdistyksen Queenslandiin. Vuoden 1921 väestölaskennan mukaan Australiassa oli 1 358 Suomessa syntynyttä henkilöä, näistä naisia vain 131. Yhdysvaltain alettua rajoittaa siirtolaisten maahanpääsyä 1920-luvulla tuli Australia Kanadan ohella tärkeäksi kaukosiirtolaisuuden kohdealueeksi. Suuri osa siirtolaisista oli kotoisin Keski-Pohjanmaalta, Lohtaja eräänlaisena keskuksena. Suomalaiset löysivät työtä erityisesti Queenslandin sokერიуоkоviiьjelmillä ja myöhemmin 1930-luvulla Mount Isan kaivoksilla.

Toisen maailmansodan jälkeen siirtolaisuus Australiaan oli vähäistä vuoteen 1957 saakka, jolloin Australian valtio alkoi myöntää matka-avustusta sopiville siirtolaisille. Samaan aikaan Suomea koetteli paha työttömyys, joten lähtijöitä oli runsaasti. Matka-avustusta Australian valtio myönsi valitsemilleen siirtolaisille vuoteen 1973 saakka. Vuoden 1971 väestölaskennan mukaan Australiassa oli runsaat 10 359 Suomessa syntynyttä henkilöä. Vuonna 1986 Suomessa syntyneitä oli hieman yli 9 000, mutta toinen sukupolvi mukaan lukien määrä oli yli 17 000. Kaikkiaan toisen maailmansodan jälkeen Australiaan on menynyt runsaat 20 000 suomalaista. Näistä noin 40 prosenttia on palannut takaisin Suomeen tai muuttanut johonkin kolmanteen maahan.

Australian suomalaiset ovat asettuneet pääasiassa itärannikon osavaltioihin New South Walesiin, Victoriaan ja Queenslandiin. Erityisesti suomalaiset

ovat toimineet rakennusammateissa. Ensimmäinen suomalainen yhdistys Australiassa oli Kurikan kannattajien Nambourissa v. 1902 perustama *Erakko*-seura, jolla oli käsinkirjoitettu lehti *Orpo*. Tämän jälkeen suomalaisia yhdistyksiä on perustettu suomalaiskeskuksiin, ja v. 1963 nämä perustivat kattojärjestön, nykyisen Australasian Suomalaisten Liiton. Sen alaisuudessa järjestetään vuosittain pääsiäisen aikaan Suomi-Päivät eri paikkakunnilla.

Australian suomalaisten uskonnollisia tarpeita palveli Suomen Merimieslähettyksen työntekijä v. 1916–1967. Ensimmäiset paikalliset suomalaiset seurakunnat perustettiin 1960-luvulla suurimpiin kaupunkeihin yhteistyössä Australian luterilaisen kirkon kanssa. Luterilaisten seurakuntien kattojärjestönä on Suomi Konferenssi. Muista kirkkokunnista mainittakoon suurta kannatusta saanut heluntaiherätys.

Australiassa ilmestyvistä suomalaisista lehdistä tärkeimmät ovat jo v. 1927 perustettu *Suomi*-lehti ja vuodesta 1977 ilmestynyt *Finlandia News*. Myös Australian suomalaiset ovat amerikansuomalaisten tapaan rakentaneet lepokodin eläkeikäisille suomalaisille. Varojen keräys tähän tarkoitukseen käynnistyi jo 1970-luvun puolivälissä, mutta toiminta alkoi Redland Bayssa Brisbanen eteläpuolella v. 1986 avatussa *Finlandia Village*ssa. Australiansuomalainen sodan jälkeen maahan saapunut sukupolvi alkaa olla jo ikääntynyttä. Heidän lapsensa ovat "australialaistuneet", mutta tuntevat mielenkiintoa Suomea kohtaan. Kolmas ja sitä seuraavat sukupolvet tuntevat myös kiinnostusta juuriaan kohtaan, mikä ilmenee mm. sukututkimuksena ja Suomen vierailuina. Kaikkiaan arvioidaan noin 30 000 Australiassa asuvan ihmisen suonissa olevan suomalaista verta.

Uusi-Seelanti

Kaukaisin paikka maapallolla, jonne Suomesta voi mennä on eteläisellä Tyy-nellämerellä sijaitsevat Uuden-Seelannin saaret. Myös täällä ensimmäiset maihin jääneet suomalaiset olivat merimiehiä ja kullankaivajia 1800-luvulla. Tiedetäänpä jo 1700-luvun lopulla erään suomalaisen merimiehen jääneen Tahitin saarelle. Myös Uudessa-Seelannissa ensimmäiset varsinaiset siirtolaiset olivat Pohjanmaan ruotsinkielisiltä seuduilta. Erityisesti munsalalaiset muuttivat Uuteen-Seelantiin viime vuosisadan loppupuolelta lähtien. Vuoden 1921 väestölaskennan mukaan Uudessa-Seelannissa asui 314 Suomessa syntynyttä henkilöä; näistä 32 naisia.

Vasta 1950-luvulla muutti suurempia ryhmiä Suomesta Uuteen-Seelantiin. Ensimmäinen ryhmä suomalaisia pape-riteollisuuden toimihenkilöitä ja työläisiä muutti Tokoroaan v. 1953. Seuraavana vuonna saapui suurempi ryhmä vasta perustetuille Kaweraun tehtaille. Aucklandin ohella Tokoroa ja Kawerau ovatkin olleet tärkeimmät suomalaiskeskukset. Pioneerisiirtolaisten ja pape-riteollisuustyöläisten jälkeen kolman-ten ryhmän muodostavat uusi-seelanti-laisten kanssa avioituneet henkilöt, pääasiassa nuoret ja hyvin koulutetut naiset. Aviopuolisonsa he ovat tavanneet usein Englannissa tai muualla maan ulkopuo-lella. Vuoden 1981 väestölaskennan mukaan Uudessa-Seelannissa asui 298 Suomessa syntynyttä henkilöä. Tämän jäl-keen suomalaisia ei ole tilastoitu erikseen. Kaikkiaan arvioidaan Suomesta menneen Uuteen-Seelantiin noin 1 500–2 000 henkeä.

Suomalaisilla on ollut yhdistyksiä Tokoroassa ja Kaweraussa, mutta tällä hetkellä toiminnassa on vain Aucklandin Suomalainen Seura. Suomalaisen hen-

gellistä tarpeista ovat huolehtineet Australiassa toimineet suomalaiset papit sekä Uuden-Seelannin luterilainen kirkko.

Latinalainen Amerikka ja Afrikka

Etelä- ja Keski-Amerikkaan tiensä löytäneet runsaat tuhat suomalaista olivat merimiehiä ja muita yksittäisiä kulkijoita sekä vuodesta 1904 lähtien useita ns. utopiasirtolaisia. Tunnetuin näistä utopioista oli v. 1906 Argentiinan perustettu *Colonia Finlandesa*.

Afrikkaan suomalaisia on siirtynyt satunnaisesti 1700-luvun lopulta lähtien. Lähetystyön ohella on mainittava suomalaisten muutto Etelä-Afrikan kultakentille 1800-luvun lopulta ensimmäiseen maailmansotaan. Lähtijät olivat lähes kaikki kotoisin ruotsinkieliseltä Pohjanmaalta, kaikkiaan noin 1 500 henkeä. Suurin osa palasi takaisin Suomeen, mutta monet jatkoivat matkaa Australiaan ja Uuteen-Seelantiin. Kullankaivuun keskuspaikka oli Johannesburg, jossa arvioidaan olleen vuosisadan alussa noin 500 suomalaista.

Kullankaivuun ohella suomalaisia meni konemiehiksi jokilaivoille Kongojoelle 1800-luvun lopulta lähtien. Aina ensimmäiseen maailmansotaan asti suomalaisia värvättiin Belgian Kongoon lähinnä konemestareiksi. Kaikkiaan Kongojoella työskennelleitä suomalaisia lie-nee ollut korkeintaan 150. Monet menehtyivät sairauksiin ja vain harvat jäivät pysyvästi epäterveelliseen ilmastoon. Takaisin palanneet saivat Kongon valtiolta eläkkeen.

Toisen maailmansodan jälkeen on latinalaiseen Amerikkaan ja Afrikkaan muuttanut yli 7 000 suomalaista. Vuonna 1988 näissä kolmessa maanosassa asui yli 4 800 Suomessa syntynyttä henkilöä. Lapsia heillä oli noin 1 200. La-

tinalaisessa Amerikassa suomalaisia asuu lähinnä Brasiliassa, Argentiinassa, Meksikossa ja Venezuelassa. Afrikan maista suosituimpia ovat Tansania, Kenia ja Etelä-Afrikka.

Suomalainen siirtolaisuus Aasiaan on ollut vähäistä lukuunottamatta Siperiaa. Pääosa Siperian suomalaisista oli rangaistusvankeja, joita sinne lähetettiin Suomesta 3 300 vuosina 1826–1888. Mutta suomalaisia muutti myös vapaaehtoisesti Siperiaan, erityisesti rautatietoihin. V. 1868 lähti Suomesta kaksi retkikuntaa, yhteensä lähes 100 henkeä, perustamaan siirtokuntaa Amurinmaalle. Toisen maailmansodan jälkeen suomalaisia on muuttanut Aasian maista eniten Israeliin, Japaniin ja Saudi-Arabiaan. Suurin osa Aasian suomalaisista on suomalaisten tai monikansallisten yhtiöiden palveluksessa olevia henkilöitä.

4. Kaukosiirtolaisuuden kokonaiskuva

Valtaosa suomalaisesta valtamerentakaisesta siirtolaisuudesta ennen toista maailmansotaa suuntautui Yhdysvaltoihin. Seuraavaksi tärkeimmät kohde-alueet ovat olleet Kanada ja Australia. Vain pieniä sivuvirtoja suomalaisia on kulkeutunut latinalaiseen Amerikkaan, Afrikkaan ja Aasiaan.

Vuosikymmenien kuluessa myös siirtolaisuuden kuva on muuttunut. Pioneerisiirtolaiset ja uudisraivaajat olivat henkilöitä jotka lähtivät kotiseudultaan usein tarkoituksena viipyä kaukomailla vain jonkun aikaa, mutta useimmiten lähtö oli lopullinen. Heidän mukanaan "lähtivät siirtolaisiksi" myös syntymättömät sukupolvet. Viimeisten 20 vuoden aikana siirtolaisemme, erityisesti kaukomailla menneet, ovat olleet enimmäkseen ammattitaitoisia ja pitkälle koulutettuja henkilöi-

tä, jotka ovat lähteneet ulkomaille usein määräjäksi ja tilapäisesti. Heistä voidaan käyttää myös nimitystä uramuuttajat. Oman ryhmänsä ovat kautta aikojen muodostaneet henkilöt, jotka rakkauden ja avioliiton takia ovat olleet valmiita muuttamaan maapallon kaukaisimpiinkin kolkkiin.

Viime vuosina on Euroopan ulkopuolisiin maihin ollut vaikea päästä siirtolaiseksi. Yhdysvalloilla, Kanadalla, Australialla ja Uudella Seelannilla on tiukka maahanpääsyn kontrolli. Vain eräisiin Etelä-Amerikan maihin on ollut mahdollista päästä, mm. Boliviaan on jonkin verran suomalaisia mennyt maanviljelijöiksi. Entisaikojen kaltaisen mittavan kaukosiirtolaisuuden — samoin kuin ilmeisen lähisiirtolaisuudenkin — aikakausi on ohii. Ns. joukkosiirtolaisuutta tulee tuskin esiintymään; vain yksilö- ja perhetasolla tullaan vaihtamaan maata. Mahdollisesti liikkuvuus keskittyy suurelta osalta Euroopan rajojen sisälle. Silti on tärkeitä muistaa, että suurin osa maailmaa on Euroopan ulkopuolella.

Vielä elossa olevat suomalaiset siirtolaiset, mutta ennen kaikkea heidän jälkeläisensä, voivat olla sillanrakentajina Suomeen päin. Yksistään Yhdysvalloissa 658 870 amerikkalaista ilmoitti vuonna 1990 olevansa suomalaista syntyperää. Nämä yhdysvaltalaiset, samoin kuin suomalaisten jälkeläiset Kanadassa, Australiassa ja eri puolilla maailmaa, tuntevat elävää mielenkiintoa esivanhempiansa syntymämaata kohtaan. Tämä ilmenee erityisesti kasvaneena sukututkimuksen harrastuksena ja haluna solmia yhteyksiä Suomessa olevaan sukuun. Tässä yhteydenpidossa Siirtolaisuusinstituutti haluaa olla mukana, erityisesti yhteiseurooppalaisen "Routes to the Roots" -projektin välityksellä.

5. Kaukosiirtolaisuuden tutkimuksesta

Vuonna 1916 Suomen Historialliselle Seuralle esittämässään tutkimusohjelmassa professori U. L. Lehtonen ja dosentti Väinö Voionmaa sisällyttivät siihen tärkeinä kohtina keisarikuntaan ja ulkomaille muuttaneiden suomalaisten historian. Vuotta myöhemmin O. K. Kilpi julkaisi tutkimuksensa ”Suomen siirtolaisuus ja 19. vuosisadan kansantalous”. Seuraava varsinainen tutkimus, jo aikaisemmin mainittu Anna-Leena Toivosen väitöskirja ”Etelä-Pohjanmaan valtamerentakainen siirtolaisuus 1867–1930”, ilmestyi v. 1963. Samana vuonna alkanut prof. Vilho Niitemaan johtama kaukosiirtolaisuuden tutkimusprojekti Turun yliopistossa tuotti useita väitöskirjoja ja muita opinnäytteitä, ensisijaisesti Amerikan siirtolaisuudesta.

Kun III-osainen Suomen siirtolaisuuden historia ilmestyy Siirtolaisuusinstituutin toimesta lähivuosina, on kokonaiskuva suomalaisesta siirtolaisuudesta eri puolille maailmaa hahmottunut. Syventävää — ja usein poikkeusteellistä — tutkimusta kuitenkin tarvitaan. Painopisteen tulisi olla siirtolaisia vastaanotaneissa maissa. Suomen lähtötilanne ja muuttoprosessit tunnetaan jo varsin hyvin. Mutta uudet näkökulmat ovat tervetulleita, esimerkkinä FK Ossi Viidan Tampereen yliopistossa käynnissä oleva lisensiaattityö siirtolaisuuden vaikutuksesta Etelä-Pohjanmaan väestöön vuosina 1892–1917.

Erytyisesti tarvittaisiin tutkimusta suomalaisten siirtolaisten akkulturaatiosta uusiin kotimaihinsa sekä heidän jälkeläisensä identiteetistä suomalaisen kulttuuriperinnön näkökulmasta. Pohjois-Amerikassa erityisesti Kanadan suomalaisiin tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Usein heidät samaistetaan liiaksi

Yhdysvaltain suomalaisiin ottamatta huomioon riittävästi Kanadan olosuhteita. Latinalaisen Amerikan osalta tarvitaan edesmenneen Olavi Lähteenmäen työn jatkajia. Ilahduttavasti kaksi nuorta tutkijaa Turun yliopistossa on aloittanut suomalaisten Etelä-Amerikkaan muuttoon liittyvät tutkimuksensa. FK Eevaleena Melkas tutkii suomalaisen Brasilian siirtokunnan perustamisvaiheita v. 1925–29 ja FK Ilse-Mari Söderholm Boliviaan 1980–90 -lukujen vaihteen viljelijöiksi siirtyneitä suomalaisia.

Myös Afrikkaan menneiden suomalaisten historian osalta tarvittaisiin jatkoa Eero Kuparisen Etelä-Afrikan tutkimukselle. Suomen Aasian-siirtolaisuus, ja erityisesti Siperian suomalaisten vaiheiden selvittäminen, olisi mittava haaste Siperian arkistojen ja matkustusmahdollisuuksien avauduttua Neuvostoliiton luhistumisen jälkeen. Oseanian siirtolaisuudessa paljon on jo tutkittu. Kun jo käsikirjoituksena oleva englanninkielinen tutkimukseni ”Finns in New Zealand” on julkaistu, olisi vielä tehtävä monografia suomalaisista Australiassa toisen maailmansodan jälkeen.

Kaukosiirtolaisuuden tutkimus ja erityisesti suomalaisten maastamuuttajien sopeutuminen uusiin ja kovin erilaisiin olosuhteisiin auttaa meitä ymmärtämään myös lähialueiden siirtolaisuutta, samoin kuin uusien maahanmuuttajiemme ja pakolaisten usein kivuliastakin akkulturaatiota suomalaiseen yhteiskuntaan. Runsaan sadan vuoden aikana Suomesta on muuttanut yli miljoona siirtolaista, näistä noin puolet valtameren taakse. Lähtijöistä 700 000 on jäänyt pysyvästi uusiin asuinmaihinsa. Suomalaisen siirtolaisten elämänvaiheet — mukaanlukien heidän jälkeläisensä — ovat osa Suomen kansan historiaa säilytettäväksi jälkipolville.

Suomalaiset Euroopassa

Suomalaisten siirtolaisuus Euroop- paan, jolla tässä artikkelissa tarkoitetaan Pohjoismaiden ulkopuolisia läntisen Euroopan maita, on jäänyt niin siirtolai- suuspolitiikassa ja -tutkimuksessa kuin julkisessa keskustelussakin aina ameri- kan- ja ruotsinsiirtolaisuuden varjoon. Yksi syy tähän on tietenkin se, että euroo- pansiirtolaisuus on ollut määrällisesti paljon vähäisempää. Toisaalta sen todel- lista laajuutta ei ole tarkkaan tiedetty puutteellisten tilastojen vuoksi. Kun muutto on lisäksi suuntautunut moniin eri maihin, on kokonaisuus jäänyt hah- mottomattamatta, vaikka Eurooppaan muutto kokonaisuutena onkin luonteeltaan suh- teellisen yhtenäinen ilmiö.

Vähäinen kiinnostus selittyä osaksi myös sillä, että euroopansiirtolaisuus on koettu verrattain ongelmattomaksi. Työt- tömyyden, toimeentulokysymysten ja muiden yhteiskunnallisten tekijöiden merkitys muuton syynä on ollut siinä vä- häinen tai toissijainen. Muutoista ei ole katsottu aiheutuvan sanottavia ongelmia sen paremmin yhteiskunnalle kuin muut- tajille itselleenkaan, koska lähtijät ovat ol- leet selvästi tavanomaista paremmin kou- lutettuja ja heidän oleskelunsa ulkomailla on ollut usein vain tilapäistä. Pikemmin- kin tämä siirtolaisuus on nähty mm.

maamme kansainvälistymisen kannalta myönteisenä ja toivottavana ilmiönä.

Suomen yhä läheisempi liittyminen — ja sitoutuminen — Euroopan taloudelli- seen ja kulttuuriseen yhteistyöhön on vä- hentänyt sekä maasta- että maahanmuu- ton muodollisia esteitä. Tämä on herättä- nyt päätöksentekijöiden ja kansalaisten ta- holla pelkoja, mutta myös toiveita siirtolai- suuden vaikutuksista maamme ta- loudelliseen, väestölliseen ja kulttuuri- seen kehitykseen. Eurooppaan ja sieltä Suomeen suuntautuva muuttoliike on näin noussut perinteisiä siirtolais- kysymyksiä kiinnostavammaksi aiheeksi.

Eurooppaan muuttaneiden lukumäärä

Eurooppaan suuntautuneesta siirtolai- suudesta on laadittu Suomessa tilastoja vuodesta 1924 lähtien. Niiden mukaan suomalaisia muutti alueelle vuosina 1924–45 noin 1 800 henkeä. Toisen maail- mansodan jälkeen nämä passinottoihin perustuvat tilastot muuttuivat matkailun ja muun tilapäisen liikkuvuuden lisää- nyttyä epäluotettaviksi. Tarkkoja tilastoja oli vaikea laatia, koska useimmat muut- tajat eivät lähtiessään vielä tarkkaan tien- neet kuinka kauan heidän oleskelunsa ulkomailla kestäisi. Päätös pitempiaikai- sesta tai pysyvistä jämisestä kypsyy usein vasta myöhemmin. Siksi läheskään kaikki tällaiset muutot eivät tulleet viran- omaisten tietoon tai jäivät ainakin tilas- toimatta.

Kirjoittaja, kasvatust. lis. Jouni Korkiasaari, toimii Siirtolaisuusinstituutissa erikoistut- kijana.

Suomen tilastojen mukaan Pohjoismaiden ulkopuoliseen Eurooppaan on sotien jälkeen (1945–93) muuttanut vain noin 20 000 henkeä. Kohdemaiden tilastojen perusteella luku on huomattavasti suurempi, mutta nekään eivät anna asiasta oikeaa kuvaa, koska niissä ovat mukana myös lyhytaikaiset oleskelijat eli korkeintaan muutamaksi kuukaudeksi menneet. Vertailuesimerkiksi voidaan ottaa Saksan, Sveitsin ja Alankomaiden tilastot, koska niistä on saatavissa tietoja pidemmältä ajanjaksolta kuin muista maista.

Kohdemaiden tilastot lähteinä

Saksan tilastojen mukaan maahan muutti Suomesta vuosina 1960–91 yhteensä yli 78 000 henkilöä, joista 7–8 prosenttia oli Saksan kansalaisia. Suomeen päin heitä muutti runsaat 63 000; noin 9–10 prosenttia heistä oli saksalaisia (osa todennäköisesti kansalaisuutensa vaihtaneita paluumuuttajia ja heidän lapsiaan). Suomen muuttotappio oli siten noin 15 000 henkilöä. Lukua voidaan verrata Saksassa vuonna 1992 asuneiden suomalaisten määrään. Tuolloin siellä asui noin 12 000 Suomen kansalaista. Kun siihen lisätään kansalaisuutensa vaihtaneet, joita on arvioitu olevan 2 000–3 000 sekä vähennetään Saksasta edelleen johonkin kolmanteen maahan muuttaneet, vastaa nettomuuttoluku varsin tarkasti maassa asuneiden Suomen kansalaisten määrää.

Saksalaistilastoissa maahan tulleiden suomalaisten määrä on ollut keskimäärin 4–5 kertaa suurempi kuin maastamuuttaneiden määrä Suomen tilastoissa (vuosina 1971–91). Tärkein syy tähän huomattavaan eroon on se, että Suomessa muuttaneiksi rekisteröidään vain ne muuttoilmoituksen tehneet henkilöt, jotka aikovat asua ulkomailla vähintään vuoden, kun taas Saksassa kriteerinä on oleskelulupa, joka tarvitaan, jos aikoo asua maassa kau-

emmin kuin kolme kuukautta. Lisäksi läheskään kaikki lähtijät eivät ole jättäneet Suomen viranomaisille muuttoilmoitusta tai ovat sen tehdessään arvioineet oleskelunsa alle vuoden kestäväksi.

Sveitsiin muutti sikäläisten tilastojen mukaan vuosina 1974–92 yhteensä yli 6 800 Suomen kansalaista. Suomen tilastoihin verrattuna määrä on yli kolminkertainen. Syyt tähän eroon ovat samat kuin Saksan kohdalla. Alankomaissa muuttojen rekisteröintiperusteena on vähintään puolen vuoden oleskelu. Tämän kriteerin mukaan sinne muutti vuosina 1956–92 kaikkiaan noin 2 600 Suomen kansalaista. Pois heitä muutti samana aikana puolet vähemmän. Erotus vastaa hyvin maassa vuonna 1992 asuneiden Suomessa syntyneiden henkilöiden määrää, joka oli 1 354. Suomen tilastoihin verrattuna Alankomaiden luvut ovat olleet noin kaksinkertaisia (vuosina 1980–91).

Eurooppaan muuttanut yli 100 000 suomalaista

Edellä tarkastelluista esimerkeistä on helppo havaita, ettei Eurooppaan muuttaneiden määrää ole mahdollista tarkasti eikä yksiselitteisesti laskea edes yksittäisten maiden saati koko alueen osalta. Saksan, Sveitsin ja Alankomaiden tilastojen perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että Eurooppaan on sotien jälkeen muuttanut ja siellä ainakin joitakin kuukausia asunut huomattavasti yli 100 000, ehkä jopa lähemmäs 200 000 suomalaista. Kuinka suuri osa heistä voidaan laskea "varsinaisiksi" siirtolaisiksi, onkin sitten asia erikseen. Tämä ongelma ei kuitenkaan koske yksistään Eurooppaan, vaan yhtä lailla kaikkiin maihin siirtyneitä.

Suomessa alettiin julkaista kohdemaittaisia muuttolukuja vasta 1980-luvulla. Tärkein eurooppalainen kohdemaata on niiden mukaan ollut Saksa (entinen liitto-

tasavalta). Sinne muutti vuosina 1980-91 yhteensä vajaat 3 700 Suomen kansalaista (aikomuksena asua siellä vähintään vuoden). Seuraavina olivat järjestyksessä Iso-Britannia (2 100), Espanja (1 750) ja Sveitsi (1 300), Ranska (800), Italia (750), Alankomaat (600) ja Kreikka (450). Näistä Espanja nousi esiin vasta 1980-luvun lopulla eläkeläisten huomattua sen houkuttelevaksi asuinpaikaksi. Itä-Eurooppa ei ole suomalaisia juuri kiinnostanut. Vuotta pidemmäksi ajaksi sinne muuttaneita on ollut tuskin nimeksikään. (Korkiasaari 1993)

Voimakkainta 1960-luvulla

Tärkeimpänä euroopansiirtolaisuuden kohdemaana Saksa sopii hyvin esimerkiksi muuttoliikkeen ajallisista vaihteluista. Ennen toista maailmansotaa Saksassa on arvioitu asuneen vain muutama sata suomalaista, jotka olivat enimmäkseen tilapäisoleskelijoita kuten tiedemiehiä, taiteilijoita, opiskelijoita ja vientiteollisuuden toimihenkilöitä. Merkittävän ja tuolloin jo muista selvästi erottuvan ryhmän muodostivat saksalaisen miehen kanssa avioituneet naiset. Tämä peruskuva ei sittemminkään ole juuri muuttunut. Sille melko yleiselle käsitykselle, että suomalaisnaisia olisi toisen maailmansodan loppuvaiheissa lähtenyt suurin joukoin saksalaisottilaiden mukana Saksaan, ei ole löytynyt tukea (Tuomi-Nikula 1989).

Sodan jälkeen muutto Saksaan alkoi hiljalleen vilkastua 1950-luvulla. Vuonna 1961 siellä asui virallisten tilastojen mukaan 1 200 Suomen kansalaista. Tämän jälkeen muutto lisääntyi nopeasti saavuttaen huippunsa 1960-luvun lopulla eli samoihin aikoihin kuin ruotsinsiirtolaisuus. Tätä seurasi jyrkkä pudotus, joka kääntyi kuitenkin pian uuteen nousuun 1970-luvun puolivälissä Suomessa alkaneen laman myötä. Lisäys oli kuitenkin melko vaatimaton. 1980-luvun alussa

muuttoliike kääntyi joksikin aikaa jopa paluuvoittoiseksi kunnes vuosikymmenen lopulla maastamuutto jälleen kasvoi. Muuttajien vuosittainen määrä oli silti huomattavasti vähäisempi kuin huippuvuosina. Muihin Euroopan maihin suuntautuneessa muuttoliikkeessä vaihtelut ovat olleet hyvin samanlaisia.

1980-luvun puolivälissä alkaneelle kehitykselle on ollut ominaista se, että euroopansiirtolaisuuden osuus koko maastamuutosta on selvästi kasvanut ja tärkeimpään kohdemaahan eli Ruotsiin suuntautuneen muuton merkitys vastavasti vähentynyt. Tämä muutos on kuitenkin aiheutunut enemmän ruotsinsiirtolaisuuden vähenemisestä kuin Eurooppaan muuton kasvusta. Silti on muistettava, että Ruotsi on edelleen selvästi tärkein yksittäinen kohdemaana.

Miksi Eurooppaan?

Historia on osoittanut, että suuri joukosiirtolaisuus on aina ollut yhteydessä yhteiskunnan elinmahdollisuuksien voimakkaaseen heikkenemiseen ja ihmisten toimeentulo-ongelmiin. Koska Eurooppaan ei ole Suomesta koskaan suurin joukoin muutettu, on ymmärrettävää, etteivät taloudelliset tekijät ole olleet siinä kovin keskeisenä syynä. Toki ne ovat usein olleet lisävaikuttimena tai edellytyksenä sille, että muutto ylipäättänsä on ollut mahdollista. Sen ensisijaiset motiivit ovat kuitenkin liittyneet pääasiassa ihmissuhteisiin ja itsensä kehittämiseen.

Perinteisen työntö-veto -ajatteluun perustuvan selitysmallin mukaan Eurooppaan muutto on ollut vetopainotteista eli tavoitemuuttoa. Toisaalta kyse on ollut valikoitumisesta. Sinne ovat lähteneet ne, joilla on ollut siihen riittävästi resursseja, ennen muuta kielitaitoa ja koulutusta. Muut ovat menneet pääasiassa Ruotsiin, jossa kynnyks on ollut matalampi.

Vaikka elinolot heti sodan jälkeen olivat Suomessa hyvin ankeat, oli siirtolaisuus silti lähes olematonta. Jälleenrakennus tarjosi ihmisille työtä ja toiveita paremmasta huomisesta eivätkä mahdollisuudet muissa sodan runtelemissa maissa olleet sen paremmat. Teollisuuden ja talouden elpyminen Keski-Euroopassa alkoi vähitellen imeä puoleensa siirtotyöläisiä köyhemmistä Etelä-Euroopan maista, mutta Suomen työttömille ja muille vähäosaisille löytyi houkuttelevampia vaihtoehtoja lähempää, Ruotsista ja Pohjois-Norjasta, ja välillä kauempain, Kanadasta ja Australiasta. Eurooppaan muutto lisääntyi sekin tasaisesti, mutta oli silti vaatimatonta ja luonteeltaan sangen erilaista päävirtoihin verrattuna.

Ruotsiin ja Norjaan muutolle ei ollut 1950-luvun alussa voimaanastuneen Pohjoismaisen muuttovapauden jälkeen juuri minkäänlaisia esteitä, kun passia ja työlupaa ei enää tarvittu. Hyväpalkkaista työtä ja asuntoja oli tarjolla lähes kaikille tulijoille. Muuttoetäisyyden kuten myös maiden välisten sosiaalisten ja kulttuuristen erojen merkitys oli lähes olematon. Ainoastaan kielitaidon puute saattoi olla suomenkieliselle lähtijälle pieni kiusa, mutta sekään ei käytännössä työnsaantia ja elämistä juuri haitannut. Aiemmin muuttaneiden esimerkki ja lomakäynnit kotimaassa vain lisäsivät lähtöintoa. Kauemmas, esimerkiksi Eurooppaan, ei siten monenkaan tarvinnut eikä kannattanut paremman toimeentulon toivossa lähteä.

Kaukomaille, Kanadaan ja Australiaan lähtijöitä kielitaidottomuus, kallis matka, kulttuurierot ja muut esteet eivät pystyneet lannistamaan, kun vastapainona oli lähtijän voimakas kaukokaipuu, uudisraivaajahenki ja rikastumisen toive suuren amerikansiirtolaisuuden malliin. Sodan jälkeinen poliittinen ilmapiiri, suuren itäisen naapurin pelko ja näiden

kahden maan siirtolaisia houkutteleva politiikka olivat nekin omiaan alentamaan lähtökynnystä.

Yhteiskunnallisilla tekijöillä ei siis ole euroopansiirtolaisuudessa ollut läheskään samanlaista merkitystä kuin Ruotsiin, Kanadaan, Australiaan ja ennen sotia myös Yhdysvaltoihin muutossa. Yleisten olojen suotuisa kehitys oli silti osaltaan vaikuttamassa siihen, että Eurooppaan muutto tuli aiempaa useamman ulottuville. Talouskasvu lisäsi tilapäisen oleskelun mahdollisuuksia ja loi sitä kautta usein sillan pysyväälle oleskelulle. Liikenneyhteyksien paraneminen, matkojen halpeneminen ja ajattelutapojen vähittäinen kansainvälistyminen edesauttoivat liikkuvuutta innostamalla etenkin nuoria lähtemään Eurooppaan kesätöihin ja matkailemaan. Tämä houkutteli myöhemmin osan lähtemään pitemmäksikin aikaa mm. opiskelemaan ja piikomaan osan jäädessä lopulta pysyvästi. Useimmin näin kävi naisilla, jotka löysivät kohdemaasta itselleen aviopuolison. Siirtolaisuus Eurooppaan oli siten luonteeltaan vaihteitaista ja melko huomaamatonta.

Yksilötason motiivit

Sodanjälkeisen euroopansiirtolaisuuden yksilökohtaisista motiiveista ei ole koko laajuudessaan saatavissa empiiristä tutkimustietoa. Ensimmäiset tutkimukset asiasta tehtiin vasta 1980-luvulla. Niissä kohteena olivat vain joidenkin yksittäisten maiden suomalaisväestöt kiinnostuksen keskittyessä pääasiassa sopeutumiskysymyksiin. Merkittävin näistä tutkimuksista oli Outi Tuomi-Nikulan "Saksansuomalaiset" (1989), jossa pääpaino oli identiteetti- ja elämäntilannekysymyksissä, mutta myös Suomesta lähdön syitä kysyttiin. Tiedot perustuvat postikyselyyn ja haastatteluihin. Kohdejoukkona olivat vuonna 1983 Saksassa

(silloisessa liittotasavallassa) oleskeluluvalla asuneet suomalaiset.

Tutkimuksesta ilmeni, että vain vajaa neljännes tutkituista oli heti ensimmäisellä käynnillään jäänyt Saksaan pysyväisluonteisesti. Hekään eivät olleet alunperin tulleet jäädäkseen, vaan päätös siitä oli kypsynyt vasta vuosien kuluessa. Useimmissa sen syynä oli avioituminen saksalaisen tai muun ulkomaalaisen kanssa. Alkuperäisenä syynä lähtöön oli ollut lähinnä työ (harjoitteluvaihto) tai opiskelu. Suomen huonot työnsaantimahdollisuudet olivat olleet usein estämässä paluuta. Mitä kauemmin henkilö oli asunut Saksassa sitä todennäköisemmin pysyvän muuton syynä oli avioliitto. Ihmissuhteisiin liittyvät syyt korostuivat erityisesti naisten kohdalla, kun taas miehet olivat muuttaneet lähinnä työn ja opiskelun vuoksi. Kokonaisuutena siirtolaisuuden syyt jakautuivat Tuomi-Nikulan tutkimusaineistossa seuraavasti (luvut prosentteja):

Muuton syy	Naiset	Miehet	Yht.
Avioliitto	52	21	50
Ystävä(tär)	12	4	11
Työ	20	57	23
Opiskelu	10	18	10
Muu syy	6	-	6
Yhteensä %	100	100	100
Henkilöä	588	44	632

Perheensä kanssa Saksaan tulleilla motiivina oli lähes poikkeuksetta ollut työ. Työnantajana oli tavallisesti suomalainen teollisuus ja ulkomaankauppaa käyvät yritykset tai kansainväliset yritykset ja järjestöt. Joukossa oli myös tieteen ja taiteen parissa sekä seurakunnallisissa viroissa toimivia. Muutto ei ole ollut näille perheille taloudellinen välttämättömyys, vaan tilaisuus hankkia ulkomaista työkokemusta, uusia elämäkokemuksia ja oppia kieltä, mutta mahdollisesti samalla myös kohottaa elintasoja hyväpalkkaisissa tehtävissä. Useimmiten ajatuksena oli ollut pa-

lata takaisin Suomeen, mutta oleskelun venyttyä osa oli jäänyt pysyväisluonteisesti Saksaan. (Tuomi-Nikula 1989)

Vaikka työttömyys oli vain harvoin ollut tärkein syy Saksaan muuttoon, oli kotimaan huono työllisyystilanne silti ollut monissa tapauksissa edesauttamassa maasta lähtöä. Lisävaikuttimina olivat usein myös erilaiset henkilökohtaiset syyt kuten kielitaidon kehittäminen, seikkailunhalu ja uteliaisuus sekä tarve laajentaa maailmankuvaa. Lisäksi oli niitä, joilla lähtö kytkeytyi itsenäistymisen tarpeeseen ja irtautumiseen ongelmallisista kotioloista tai rikkoutuneiden ihmissuhteiden synnyttämästä elämäntilanteesta. Poliittiset syyt, lähinnä Suomen asema Neuvostoliittoon nähden, olivat harvinaisia ja koskivat lähinnä sellaisia henkilöitä, jotka olivat asuneet Saksassa jo yli 30 vuotta. (Tuomi-Nikula 1989)

Avioituminen edelleen keskeisin motiivi

Maastamuuton motiiveja on koko Euroopan osalta selvitetty vain yhdessä tutkimuksessa (Korkiasaari 1992). Sen aineisto perustui postikyselystä, maastamuuttoilmoituksista ja tilastoista saatuihin tietoihin. Kyselyyn vastasi yli 2 400 ulkosuomalaista, joista noin 700 oli euroopansuomalaisia. Väestörekisterikeskuksen arkistossa säilytettävistä muuttoilmoituksista poimittiin tiedot yli 2 000 Pohjoismaiden ulkopuolelle muuttaneesta henkilöstä, joista liki 1 300 edusti Eurooppaan menneitä. Muuttoilmoitukset koskivat vain 1980-luvulla maastamuuttaneita, kun taas kyselyaineisto edusti pysyvästi tai jo suhteellisen kauan ulkomailla asuneita keskimääräisen oleskeluajan ollessa yli 20 vuotta.

Kyselyyn vastanneilla selvästi tärkein maastamuuton motiivi oli ollut ulkomail-

le avioituminen. Kun huomioon otetaan myös muutamat sulhasen, morsiamen tai puolisonsa luo muuttaneet, sijoittui yli puolet Euroopassa asuvista tähän ryhmään. Toisena päämotiivina erottui opiskelu tai kielitaidon kohentaminen, jotka korostuivat erityisesti Isoon-Britanniaan, Saksaan ja Sveitsiin muutoissa. Avioituminen oli silti niissäkin ollut selvästi tärkein lähtösy. Työhön, ammatissa etene- miseen tai toimeentuloon liittyvät tekijät olivat olleet ensisijaisina vaikuttamina vain runsaalla kymmeneksellä vastaan- neista. Myös muiden tekijöiden merkitys oli tärkeimpänä motiivina melko vähäinen (taulukko 1).

Muuttoilmoituksista kerätyt tiedot antoivat siirtolaisuuden motiiveista hyvin samanlaisen kuvan kuin ulkosuomalais- kysely, vaikka aineistoja ei suoraan voi- dakaan verrata toisiinsa. Myös muuttoil- moitusten mukaan selvästi tärkein Eurooppaan muuton motiivi oli 1980-luvul- la kohdemaahan avioituminen tai siellä asuvan puolison, poika- tai tyttöystävän luo muuttaminen. Läntisen Euroopan maihin menneistä yli 40 prosenttia oli maininnut tämän syyn. Työn vuoksi läh- teneitä oli runsas kolmasosa (35 %). Eläk- keelle jäännin ja terveydellisten seikkojen yhteenlaskettu osuus oli yllättäen suu- rempi kuin opiskelun (9% vs. 5%). Tähän on ilmeisesti syynä se, että opiskelu on monissa tapauksissa ollut melko lyhytai- kaista (alle vuoden) eikä muuttoa ole sen vuoksi ilmoitettu viranomaisille tai aina- kaan tilastoitu maastamuutoksi.

Maakohtaiset ja yksilölliset erot

Maakohtaisesti ilmeni melko huomatta- via eroja (taulukko 2). Avioitumisen mer- kitys oli suurin Italian, Kreikan ja Ison- Britannian kohdalla, ja selvästi tärkein motiivi myös Ranskaan, Saksaan, Sveit- siin ja Itävaltaan muuttaneilla. Saksan-

kielisiin maihin oli hyvin usein menty myös työn vuoksi. Kaikkein merkittä- vimpiä tässä suhteessa olivat kuitenkin ns. Benelux-maat eli Belgia, Alankomaat ja Luxemburg, joiden kohdalla työsyiden osuus oli noin kaksikolmasosaa. Nämä muutot olivat mitä ilmeisimmin yhteydessä suomalaisyritysten kansainvä- listymiseen ja Euroopan yhdentymiske- hitykseen. Tämä ilmeni myös siinä, että projektiluonteisten ja muiden määräai- kaisten töiden merkitys muuton motiivi- na oli selvästi lisääntynyt 1980-loppu- puolella. Aviositeiden osuus oli vastaa- vasti vähentynyt. Eläkkeelle jäämiseen ja terveyteen liittyvät tekijät koskivat lähin-nä Espanjaan ja Portugaliin siirtyneitä, joista lähes puolet oli maininnut ne läh- tönsä syyksi.

Miesten ja naisten väliset erot muuton motiiveissa olivat odotetusti suuria. Nai- sista yli puolet oli muuttanut aviositeiden vuoksi, miehistä taas suurin osa työsyis- tä. On luonnollista, että määräaikaisiksi arvioiduista muutoista lähes kaikki liit- tyivät työhön ja opiskeluun tai muuhun itsensä kehittämiseen. Pysyvästi oli läh- detty ennen muuta avioitumisen vuoksi. Selviä olivat myös ikäryhmittäiset erot. Avioitumisen ja itsensä kehittämisen merkitys korostui alle 25-vuotiailla ja vä- heni iän myötä. Työ oli tärkein motiivi keski-ikäisten ryhmässä. Terveydelliset ja eläkkeelle siirtymiseen liittyvät tekijät sekä henkilökohtaiset motiivit olivat sitä tärkeämpiä mitä vanhemmasta henkilös- tä oli kysymys. (Ks. tarkemmin Kor- kiasaari 1992)

Euroopansuomalaisten määrä

Kohdemaista saatujen tilastojen mukaan Pohjoismaiden ulkopuolisessa Euroop- passa asui vuonna 1992 noin 27 000 Suo- men kansalaista. Suomessa syntyneiden henkilöiden määrä oli kuitenkin huomatt-

Taulukko 1. Euroopansuomalaisten tärkein muuttomotiivi kohdealueittain (koko sodan jälkeinen aika; postikyselyn mukaan*)

Maastamuuton motiivi	Iso- Britannia	Saksa	Sveitsi	Muu Eurooppa	Koko Eurooppa
Toimeentulo	3	5	4	4	4
Työ / ammattiura	6	9	11	9	8
Opiskelu / kielitaito	19	23	18	6	16
Avioituminen	58	50	36	59	52
Henkilökoht. syyt	2	4	3	9	5
Kokeilunhalu	9	8	20	6	9
Tyytymättömyys	3	1	7	5	4
Terveys / eläkeläisyys	0	0	1	2	1
Yhteensä %	100	100	100	100	100
Henkilöä	161	220	95	191	667

* vanhempiensa mukana muuttaneet jätetty taulukosta pois

Lähde: Korkiasaari 1992.

Taulukko 2. Eurooppaan muuton motiivit 1980-luvulla (maastamuuttoilmoitusten mukaan)

Muuton motiivi	Iso- Britannia Irlanti	Belgia Hollanti Luxemburg	Saksa Sveitsi Itävalta	Ranska Monaco	Espanja Portugali	Italia Kreikka	Koko Länsi- Eurooppa
Työsyys yleensä	25	40	37	25	21	8	28
Projektityö tms.	7	25	6	6	4	2	7
Opiskelu / kielit. ¹⁾	6	1	6	5	2	4	5
Avioituminen	48	22	35	38	12	63	35
Puolison / yst. luo ²⁾	6	3	5	8	3	13	6
Henkilökoht. syyt ³⁾	4	4	6	11	8	6	6
Terveys / eläkel.	0	2	1	2	45	2	9
Paluu ulkomaille	4	4	4	6	0	2	3
"Siirtolaisuus"	0	0	0	0	4	0	1
Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	100
Henkilöä	227	112	482	85	225	131	1262

1) Opiskelu, kielitaidon kehittäminen, työharjoittelu

2) Puolison tai poika-/tyttöystävän luo muutto

3) Henkilökohtaiset syyt, seikkailunhalu, tyytymättömyys Suomen oloihin, sukulaiset tms.

Lähde: Korkiasaari 1992

tavasti tätä suurempi koska osa heistä on vaihtanut kansalaisuuttaan. Kirjoittajan tekemien selvitysten (Korkiasaari 1989 ja 1992) perusteella ensimmäisen polven euroopansuomalaisia on kaikkiaan noin 35 000. Heidän lastensa eli toisen polven edustajia ei ole mahdollista kovin tarkkaan laskea, mutta arviolta heitä on ainakin 20 000.

Suuren joukkomuuton ajat ohi

Lama ja työttömyys ovat perinteisesti aiheuttaneet Suomessa voimakasta siirtolaisuutta. 1990-luvulla maastamuutto on kuitenkin ennätysmäisistä työttömyyslukuista huolimatta pysynyt vähäisenä ja jopa laskenut. Euroopan integraatiosta käydyssä keskustelussa on usein oletettu, että raja-aitojen madaltuessa kotimaan vaikea työllisyystilanne ajaisi työttömät joukolla etsimään työtä ja parempaa toimeentuloa Euroopasta, kun Ruotsikaan ei enää pysty tällaista vaihtoehtoa tarjoamaan. Tämä on kuitenkin melko epätodennäköistä, koska työllisyystilanne on huono koko Euroopassa. Kiinnostus lähtemiseen voi silti olla suuri etenkin työmarkkinoille tulevien nuorten keskuudessa.

Nykyinen tilanne osoittaa hyvin selvästi sen, ettei merkittäväkään elinmahdollisuuksien heikkeneminen yksistään riitä aiheuttamaan muuttoliikettä ellei jossain muualla samanaikaisesti ole tar-

jolla parempia elämisen mahdollisuuksia. Missään maailmalla ei ole viime vuosina ollut suurta kysyntää työvoimasta, etenkin sellaisesta, jonka ammattitaito ja koulutus on vähäinen. Tarvittaessa sitä on ollut joka maassa omastakin takaa aivan riittävästi.

Koska Euroopan talousvaikeuksissa ei ole kyse lyhytaikaisesta laskusuhdanteesta, vaan pitkäaikaisista ja syvällisistä rakenteellisista muutoksista, tulee maastamuutto olemaan myös tulevina vuosina vaikeaa. Maanosan talouden elpyminen ja Suomen mahdollinen liittyminen Euroopan Unionin täysjäseneksi todennäköisesti jossain määrin lisäävät muuttoa EU-alueelle, mutta tämä mahdollisuus koskee etupäässä korkeammin koulutettuja ja kielitaitoisia eurovirkamiehiä, opiskelijoita ja eurooppalaistuvan liike-elämän edustajia sekä muita määräaikaisesti tai tilapäisesti lähteviä. Pääosa pysyvästi jäävistä tulee vastaisuudessakin olemaan "aviosiertolaisia". Entisaikojen tapaiselle suurelle "duunarikansan" tai ehkä tätä päivää paremmin vastaavan "toimihenkilöväestön" maastamuutolle ei nykynäkymin ole mahdollisuuksia — ei Euroopassa eikä muuallakaan.

Artikkeli liittyy kirjoittajan tekeillä olevaan tutkimukseen "Pohjoismaihin ja muualle Eurooppaan suuntautunut siirtolaisuus toisen maailmansodan jälkeen". Tutkimus kuuluu osana opetusministeriön rahoittamaan Suomen siirtolaisuuden historia -projektiin.

Viitteet:

- Korkiasaari, Jouni** 1989: Suomalaiset maailmalla. Suomen siirtolaisuus ja ulkosuomalaiset entisajoista tähän päivään. Siirtolaisuusinstituutti, Turku.
- Korkiasaari, Jouni** 1992: Siirtolaisia ja ulkosuomalaisia. Suomen siirtolaisuus ja ulkosuomalaiset

1980-luvulla. Työpoliittinen tutkimus 33. Työministeriö, Helsinki.

Korkiasaari, Jouni 1993: Siirtolaisuus- ja ulkomaa-laistilastot. Väestö 1993:8. Tilastokeskus/Siirtolaisuusinstituutti, Helsinki

Tuomi-Nikula, Outi 1989: Saksansuomalaiset. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

Tervehdyksiä • Hälsningar • Greetings

Siirtolaisuusinstituutti 20 vuotta
Migrationsinstitutet 20 år
20th Anniversary of the Institute of Migration

Taustayhteisöjen tervehdyksiä

Turun kaupunki

Siirtolaisuusinstituutin ja Turun kaupungin välillä on ollut läheinen yhteistyö koko Siirtolaisuusinstituutin olemassaoloajan. Turun kaupunki myötävaikutti instituutin sijoittumiseen Turkuun. Tälläkin hetkellä voimme tarjota instituutille kohtuulliset toimitilat kaupungissa.

Siirtolaisuusinstituutti ja Turun kaupunki ovat tehneet vuosien varrella yhteistyötä muuttoliikkeeseen liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. 1980-luvulla instituutti selvitteli kaupungin toimeksiannosta ansiokkaasti monia väestön kaupungista poismuuttoon liittyviä kysymyksiä.

Tällä hetkellä muuttoliike on tasaantunut, mutta uutta tutkimustarvetta on ilmaantunut. Erityisesti kaupunki toivoo, että Siirtolaisuusinstituutti voisi suunnata tutkimustoimintaansa pakolaisiin liittyviin kysymyksiin. Turun kaupunki on jo usean vuoden ajan ollut merkittävä paikkakunta pakolaisten vastaanottajana. Toinen mielenkiintoinen tutkimuskohde löytyy Euroopan yhdentymisestä. Merkitseekö yhdentyminen lähitulevaisuudessa huomattavaa muuttoliikettä pois maasta, tuleeko tapahtumaan koulutetun väestön siirtymistä paremmille työmarkkinoille?

Olisi toivottavaa, että Siirtolaisuusinstituutti voisi painottaa tutkimustoimintaansa edellä mainituille aloille nyt, kun esimerkiksi muuttoliikkeen historian selvittely on jäämässä vähemmälle. Hyvää jatkoa arvokkaalle työlle toivoen Turun kaupunki lähettää parhaimmat onnittelut 20 vuotta täyttävälle Siirtolaisuusinstituutille.

Juhani Leppä, kaupunginjohtaja

***

Turun yliopisto

Turun yliopisto ja Siirtolaisuusinstituutti ovat olleet läheisessä yhteistyössä instituutin perustamisvaiheesta alkaen. Yliopiston silloisessa yleisen historian laitoksessa professori Vilho Niitemaan johdolla 1960-luvulla aloitettu suomalaisen kaukosiirtolaisuuden tutkimusprojekti johti seuraavaan vuosikymmeneen mennessä ainutlaatuisen tutkimusarkiston perustamiseen.

Professori Niitemaa näki Siirtolaisuusinstituutin perustamisen tarpeelliseksi myös siksi, että niin maassamuutto kuin muuttoliike Ruotsiin olivat tuolloin hyvin voimak-

kaassa kasvuvaiheessa. Siirtolaisuusinstituutti toimikin alkuvuosina yliopiston tiloissa ja näin ollen luontevassa yhteydessä yliopiston siirtolaisuustutkijoihin.

Läheinen yhteistyö on jatkunut myöhemminkin. Se on itse asiassa laajentunut siten, että Siirtolaisuusinstituutin nykyiset tutkimusintressit koskettavat hyvin monia yliopistossa olevia tieteenaloja (etenkin yhteiskunta- ja oikeustieteitä humanististen alojen ohella).

Turku onkin noussut viimeksi kuluneiden 20 vuoden aikana muuttoliiketutkimuksen eittämättömäksi keskuksesi Suomessa. Turun yliopiston ja Siirtolaisuusinstituutin hedelmällinen vuorovaikutus on ollut sen edellytys. Eri tahoille suuntautuvien muuttoliikkeiden, sopeutumisongelmien ja etnisyyden laaja-alainen tutkimus on erittäin tärkeää myös tällä hetkellä, kun ulkomaalaisten lukumäärä Suomessa lisääntyy.

Onnitellessaan Siirtolaisuusinstituuttia Turun yliopisto näkee läheisen yhteistyön jatkamisen ja kehittämisen tärkeäksi myös tulevina vuosina.

Keijo Paunio, rehtori
Keijo Virtanen, vararehtori

Åbo Akademi

Migrationsforskningen fick ett stort uppsving genom den forskning rörande den transatlantiska emigrationen som inleddes i stor skala i alla de nordiska länderna på 1960-talet, i Finland särskilt i Åbo. Forskningsfältet utvidgades snart till intern migration och utvandringen till grannländerna. Denna inriktning har idag nått ett slags slutpunkt, vilket bl a kommer till synes i att en stor syntes av den externa migrationen från Finland är under arbete.

Under senare tid har migrationsforskningen breddat sitt fält — utan att överge äldre forskningsinriktningar och kartläggningar av hur flyttningar omfördelar befolkningen. Som nya intressanta ämnesområden framstår bl a flyktingsfrågor, etniska processer och minoritetsfrågor.

Åbo Akademi har medverkat i Migrationsinstitutets verksamhet från början och sätter stort värde på dess insatser. Med tanke på Akademiens särskilda uppgift inom Finlands vetenskapliga och kulturliv hälsar den med tillfredsställelse de nya frågeställningarna inom migrationsforskningen och ser fram emot ett fruktbart samarbete också i fortsättningen.

Lyckönskningar med anledning av Migrationsinstitutets 20-årsjubileum.

Bengt Stenlund, rektor
Max Engman, professor

Vaasan yliopisto

Siirtolaisuus on ollut Suomen historiassa merkittävä yhteiskunnallinen ilmiö ja väestöpaineen laukaisija alueellisella tasolla. Siirtolaisuuttakin mittavammaksi yhteiskun-

nan rakennemuutoksen elementiksi on sitemmin muodostunut maassamuutto. Tämän tosiasian tiedostaminen on vaikuttanut Siirtolaisuusinstituutin tehtäväsisältöön. Juuri maassamuuttotutkimus on se alue, jossa Vaasan yliopiston ja Siirtolaisuusinstituutin intressit ovat läheisimmin kohdanneet. Perinteiseen siirtolaisuuteen liittyvät aiheet ovat jääneet Vaasan yliopistossa vähemmälle huomiolle siitäkkin huolimatta, että Etelä-Pohjanmaa on ollut siirtolaisuuden keskeisiä lähtöalueita.

Maassamuutto on jatkuva, dynaaminen ilmiö. Se on olennainen osa yhteiskunnan sosiaalista, taloudellista ja alueellista muutosprosessia, jota yleisellä tasolla luonnehditaan sellaisilla käsitteillä kuin kaupungistuminen, vastakaupungistuminen, seutuis- tuminen jne. Aihepiiri tarjoaa loputtomiin uusia tutkimuskohteita. Toisaalta Euroopan yhdentymiskehitys ja yritystoiminnan globalisoituminen lisäävät väestön liikkumista ja muuttoliikettä maasta toiseen (tilapäinen, pysyvä muutto). Tämä tuo siirtolaisuuden uudella tavalla valokeilaan. Aihepiiri kiinnostaa kansainvälisyytensä, ajankohtaisuutensa ja yritystaloudellisten kytkentöjensä vuoksi myös Vaasan yliopistoa ja tarjoaa oivan foorumin yliopiston ja Siirtolaisuusinstituutin yhteistyön lisäämiseen.

Vaasan yliopisto on voinut seurata Siirtolaisuusinstituutin toimintaa erityisesti Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnan jäsenyyden kautta. Siirtolaisuusinstituutti on 20 toimintavuotensa kuluessa vakiinnuttanut asemansa siirtolaisuuteen ja muuttoliik- keeseen erikoistuneena tutkimus- ja koordinaatioyksikkönä. Toivotamme tälle työlle menestystä sekä henkisiä ja aineellisia valmiuksia uusien, ajankohtaisten siirtolaisuus- ja muuttoliikeaiheiden käsittelyyn myös jatkossa.

Vaasan yliopisto onnittelee Siirtolaisuusinstituuttia sen täyttäessä 20 vuotta 1.8.1994.

Ari Salminen, rehtori

Lars Nyqvist, hallintojohtaja

Tampereen yliopisto

Siirtolaisuusinstituutti on tehnyt merkittävää työtä sekä maassamuuttoa että siirtolai- suutta koskevan tutkimuksen koordinoijana ja edistäjänä. Tampereen yliopistossa tehdään myös tutkimustyötä näillä aloilla. Näemme, että kahden vuosikymmenen aikainen vuorovaikutus yhteisöjemme välillä on huomattavasti laajentanut muuttoliik- ketutkimuksen mahdollisuuksia.

Onnittelemme tehokasta ja pirteää 20-vuotiaista ja toivotamme entistä parempia työmahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Jarmo K. Visakorpi, rehtori

Suomi-Seura r.y.

Suomi-Seuralla on kautta aikojen ollut hyvä yhteistyö Siirtolaisuusinstituutin kanssa monella eri sektorilla. Esimerkkeinä voidaan mainita Juuret Suomessa 1992 -vuosi,

jolloin yhteistyö oli varsin antoisaa ja tiivistä. Siirtolaisuusinstituutin merkitys esimerkiksi Sukumessujen toteuttajana on yhä merkittävä.

Myös julkaisutoiminta on ollut ja on edelleenkin tärkeä ja hyödyllinen yhteistyömuoto samoin kuin tutkimustyö ja sukulaisetsintä eli yhteydenpito ulkosuomalaisiin.

Suomi-Seura toivoo hyvien suhteiden ja tiiviin yhteistyön Siirtolaisuusinstituutin kanssa edelleen jatkuvan ja toivottaa onnea ja menestystä Siirtolaisuusinstituutille, jonka toiminnan aloittamisesta 1.8.1994 tuli kuluneeksi 20 vuotta.

Liisa Stachon, v.t. toiminnanjohtaja

Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto r.y.

Suomesta on kautta vuosisatojen suuntautunut siirtolaisia yli valtamerien. Yhteyksien ylläpito sekä siirtolaisten että heistä polveutuvien jälkeläisten kanssa on yksi Siirtolaisuusinstituutin tärkeitä tehtäviä.

Siirtolaisuusinstituutin tekemä pitkäjänteinen tutkimustyö siirtolaisten parissa on erittäin arvokasta. Tutkimukset ovat mm. Yhdysvalloissa selvittäneet monen ruotsalaisena siirtolaisena pidetyn olevan juuriltaan suomalaisia. Siirtolaisten auttaminen sukujuuriensa löytämisessä on osa Siirtolaisuusinstituutin tärkeästä tehtäväkentästä. Siirtolaisuusinstituutti on myös tehnyt valtavan työn kerätessään suomalaiseen siirtolaisuuteen liittyvää tietopankkia.

Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto r.y. onnittelee 20 vuotta täyttävää Siirtolaisuusinstituuttia ja toivoo, että sen tekemä arvokas työ jatkuu yhtä hedelmällisenä.

*Arne I. Välikangas, puheenjohtaja
Marja-Leena Wikgren, toimitusjohtaja*

Kirkon ulkoasiain osasto

Parhaimmat onnittelumme 20. merkkipäiväänsä viettävälle Siirtolaisuusinstituutille. Samaan aikaan, kun Siirtolaisuusinstituutti on valmistautunut 20-vuotisjuhliinsa, Suomen luterilainen kirkko on vastikään hyväksynyt ulkosuomalaistyön toimintastrategian vuosiksi 1994-2000.

Kirkko näkee tehtävänsä ulkosuomalaistyössä ahtaasti uskonnollista työtä laajemmin. Laajan perheneuvonnan, sielunhoidon, kriisipalvelun ja kulttuurielämän kokemuksensa turvin ulkosuomalaistyö pyrkii siirtolaisten ja suomalaisyhteisöjen kokonaisvaltaiseen palveluun. Kirkko haluaa toimia aktiivisesti yhteistyössä myös muiden ulkosuomalaisjärjestöjen kanssa.

Kirkon ulkosuomalaistyön periaatteina ovat integraatio, sitoutuminen, joustavuus ja projektiperiaate. Integraatio merkitsee yhteistyötä vastaanottajamaan kirkkojen kanssa. Päämäärä ei ole niinkään perustaa suomalaisia seurakuntia ulkomaille, kuin pyrkiä saamaan vastaanottajamaiden kirkot vastaamaan myös suomenkielisestä työstä. Sitoutumisella pyritään siihen, että ulkosuomalaiset itse kantavat toiminnallisen ja

taloudellisen vastuun kirkollisessa työssä. Joustavuus merkitsee Suomen kirkon työn painopisteen siirtämistä uussiirtolaisten kirkollisen toiminnan tukemiseen. Tähän liittyy projektiperiaate, jossa tietyn alueen kirkollinen työ saatetaan projektina alkuun, hoidetaan taloudellisesti ja toiminnallisesti itsenäiseksi ja voimavarat siirretään uuteen kohteeseen. Näin pyritään takaamaan kirkon tuki myös eri puolille maailmaa syntyville pienehköille suomalaisyhteisöille.

Kirkko varautuu lähivuosina nopeasti muuttuvaan siirtolaisuuteen, hyvin koulutettujen suomalaisten muuttoon erityisesti Eurooppaan ja Euroopan ulkopuolisiin teollistuneihin maihin. Tämä muuttoliike sijoittuu vain osittain samoille alueille perinteisen muuttoliikkeen kanssa. Näillä siirtolaisilla ei aina ole motivaatiota integroitua paikalliseen yhteiskuntaan eikä sitoutua paikallisen kirkon toimintaan. Osa heistä pysyy Suomen kirkon jäsenenä ja maksaa kirkollisveronsa Suomeen. Uusulkosuomalaisuuden ohella Suomen kirkko pyrkii takaamaan toiminnan jatkumisen myös perinteisten, ikäänntyvien, voimavaroiltaan heikentyvien siirtokuntien parissa. Suomen evankelisluterilaisen kirkon ulkosuomalaistyössä toimii tällä hetkellä noin 140 työntekijää 20 eri maassa.

Siirtolaisuusinstituutin suorittama tutkimustyö ja julkaisutoiminta on merkittävällä tavalla palvellut kirkkomme ulkosuomalaistyön suunnittelua ja sen käytännön toteuttamista. Lisäksi arvostamme instituutin työtä sen tallentaessa suomalaisen siirtolaisuuden jo katoamassa olevaa historiaa ja perinnettä.

Onnittellessamme Siirtolaisuusinstituuttia sen 20 toimintavuoden johdosta haluamme myös kiittää instituuttia ja sen henkilökuntaa läheisestä yhteistyöstä palvellessamme ulkosuomalaisia eri puolilla maailmaa.

Risto Cantell, osaston johtaja, kirkkoneuvos
Ilkka Mäkelä, ulkosuomalaistyön vs. sihteeri

Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Siirtolaisuusinstituutin juhluvuonna sitä perustamassa ollut järjestömme haluaa esittää parhaimmat onnentoivotuksensa!

Mannerheimin Lastensuojeluliittohan on jo yli seitsemän vuosikymmentä toiminut lasten hyväksi laajalla rintamalla. Siirtolaisuusinstituutin kanssa yhteistä työalaa on ollut mm. sotalapsia koskeva toiminta.

Liittomme on myös 1970-luvulta lähtien auttanut Afrikan lapsiperheitä perusterveydenhuoltoa kehittämällä. Esimerkiksi nykyisen kehitysyhteistyömaamme Malawin siirtotyöläiset ja pakolaiset ovat meitä lähelle tuleva esimerkki Afrikan muuttovirroista, niiden syistä ja vaikutuksista.

Viime vuosina liitossamme on virinnyt yhteistyötä maamme lähialueiden lastensuojelun edistämiseksi, mikä taas on lisännyt tietämystä myös noilta alueilta saapuneiden paluumuuttajien ja muiden siirtolaisten taustoista.

Kansainvälistyvässä Suomessa tarvitaan niin kasvatuksen kuin sosiaalialan ja terveydenhuollon piirissä monipuolista tutkimusta ja tietoa siirtolaisuudesta. Se on oleellista, kun haluamme lisätä suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä sekä

kykyä kansainväliseen yhteistyöhön. Näin ollen onnittelemme 20-vuotiasta Siirtolaisuusinstituuttia ja toivotamme menestystä sen tulevallekin toiminnalle, jonka merkitys näyttää vain kasvavan.

Tuula Pitkänen, kehitys yhteistyösihtööri

Väestöliitto

Syntyvyys, kuolevuus ja muuttoliike — siinä kolme päätekijää, jotka vaikuttavat väestönkehitykseen. Siirtolaisuusinstituutti on keskittynyt näistä yhteen: muuttoliikkeeseen.

Väestöliitto oli perustamassa Siirtolaisuusinstituuttia, jonka toiminnan kehittämiseen se on osallistunut alusta asti. Molemminpuolinen asiantuntemus ja vastavuoroisuus ovat olleet ominaisia sille yhteistyölle, joka on vuosien varrella tiivistynyt ja joka on käytännössä ilmennyt monin eri tavoin.

Toivotamme parhaita menestystä Siirtolaisuusinstituutille, jota nyt kolmannella vuosikymmenellään odottavat monet ehkäpä vielä entistäkin vaativammat haasteet.

*Juoko Hulkko, toimitusjohtaja
Aimo Pulkkinen, ohjelmajohtaja*

Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto, Tukholma

Niinkauan kuin ihmisiä on asunut nykyisen Pohjolan alueella, on liikehdintä itä-länsisuunnassa ollut luonnollinen osa heidän elämäänsä. Niinpä nykyisen Ruotsin alueella on liikkunut suomen kieltä puhuvaa väestöä jo tuhansien vuosien ajan.

Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto RSKL on pitkään vaatinut Ruotsin valtiovaltaa näkemään suomen kieli osana maan kulttuuriperinnettä yhtenä Ruotsin kolmesta kotimaisesta kielestä. RSKL:n mielestä valtiovaltan tulee taata suomen kielelle virallinen vähemmistöasema.

Kesäkuun lopulla opetusministeriön alaisuudessa toiminut työryhmä jätti raporttinsa suomen kielen aseman vahvistamiseksi. Hallituksen hyväksymässä raportissa todetaan suomen kielen olevan osan Ruotsin kulttuuriperintöä. Ensimmäistä kertaa Ruotsin hallitus on antanut suomen kielelle sille kuuluvan aseman. RSKL:n vaatimukseen suomen kielen saattamisesta vähemmistöasemaan työryhmä ei kuitenkaan ole ottanut kantaa.

RSKL:n työ suomen kielen aseman vahvistamiseksi ei olisi ollut näin menestyksekkästä ilman Suomen valtiovaltan taholta tullutta tukea. Siirtolaisuusinstituutilla on ollut keskeinen merkitys tässä yhteydessä. Se on monessa eri mielessä

toiminut siltana ruotsinsuomalaisten ja Suomen yhteiskunnan välillä, tutkimusten käynnistäjänä ja monien tärkeiden seminaarien järjestäjänä.

RSKL onnittelee mitä lämpimimminkin Siirtolaisuusinstituuttia merkkipäivän johdosta ja toivottaa Instituutille menestystä myös vastaisuudessa.

Arvi Tervalampi, puheenjohtaja
Anita Kangas, 2. varapuheenjohtaja

Nuorisoseurajärjestö

Nuorisoseuraliike syntyi 113 vuotta sitten Etelä-Pohjanmaalla, josta myös siirtolaisuus on ollut historian saatossa vilkkainta. Moni nuorisoseuralainen on ollut siirtolaisena ja asuu tällä hetkellä vierailmailla.

Tästä syystä ja laajemmista yhteiskuntapoliittisista perusteista johtuen siirtolaisuustutkimus on nuorisoseuraliikkeen näkökulmasta kiinnostavaa ja tärkeää.

Siirtolaisuudella on ollut kotimaassa suuri merkitys. Usein parhaassa työiässä olevat ovat lähteneet ja vieneet työpanoksensa ja osaamisensa mukanaan. Samalla toki siirtolaisuudella on hoidettu työllisyys- ja ns. liikaväestöongelmia. Uudessa kotimaassaan ahkerat suomalaiset ovat olleet rakentamassa maan vaurautta ja antaneet näin merkittävän panoksen niiden yhteiskuntien kehitykseen.

Siirtolaisten mukana on myös nuorisoseura-aate levinnyt muihin maihin, erityisesti Amerikkaan. Siellä toimii nuorisoseurahenkisiä kansantanssi-, kansanmusiikki- ja näytelmäryhmiä. Tämä ilahduttaa kotoista nuorisoseuraväkeä. Olemme voineet seurata heidän esityksiään vuosikymmenten varrella täällä kotomaassamme.

Nuorisoseuraliike toivottaa menestystä Siirtolaisuusinstituutille ja sen tutkimustyölle jatkossakin.

Aaro Harju, pääsihteeri

Peräseinäjoen kunta

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskus aloittaa toimintansa Peräseinäjoella syksyllä 1994. Tällainen uutinen oli maakunnan lehdistössä ja radiossa kesäkuussa. Asia sai melkoisesti julkisuutta, mikä oli odotettua. Pohjanmaahan on ollut Suomen valtamerentakaisen siirtolaisuuden tärkein lähtöalue.

Siirtolaisuusinstituutin 20:s toimintavuosi sattuu myös tälle vuodelle. Peräseinäjoella asia on ollut vireillä pari vuosikymmentä. Milloin voimakkaampana milloin lähes uinuvana. Asia on ollut tärkeä ja se on hakenut realistista toteutettavissa olevaa muotoaan. Hyvä ja asiantunteva apu Siirtolaisuusinstituutin taholta vaikutti oleellisesti asian kypsymiseen konkreettiselle tasolle.

Peräseinäjoella toimiva aluekeskus tulee suorittamaan materiaalin keruuta ja tallennusta. Oleellinen osatoimintaa tulevat olemaan näyttelyt ja siirtolaisrekis-

terin palvelut. Toiminta käynnistetään hitaasti kiiruhtaen taloudelliset realiteetit huomioon ottaen. Uskon, että nyt alkava aluekeskusjärjestelmä tulee vahvistamaan Siirtolaisuusinstituutin asemaa sen merkittävässä ja uraauurtavassa työssä. Sydämelliset onnittelut ja vilpittömät yhteistyöterveiset!

Pekka Perttula, kunnanjohtaja

Tervehdyksiä yhteistyökumppaneiltamme Hälsningar från samarbetande institutioner Greetings from Our Cooperating Institutions

Association of European Migration Institutions

On behalf of the Association of European Migration Institutions (AEMI), let me send my best wishes to the Finnish Institute of Migration on the occasion of your twentieth anniversary. The Institute has been one of the driving forces behind the efforts to establish this association as a cooperative organization with ties throughout the European continent, and our members have fond memories of the meeting hosted by the Institute of Migration in Turku in 1993.

We send our warmest greetings on this happy occasion, and all of us look forward to many years of future cooperation between the Institute of Migration and the association.

Knut Djupedal, president

Centre for Immigration and Multicultural Studies, Australian National University, Canberra, Australia

Institute of Migration Congratulations to the Institute of Migration from the Centre for Immigration and Multicultural Studies at the Australian National University.

Through Dr Olavi Koivukangas, the acknowledged expert on Finnish migration to Australia and New Zealand, the Centre and the University have a long and fruitful association. Finns have played a major part in the settlement of Australia, a fact recently acknowledged by our Prime Minister, Paul Keating, in a message to the Australia Days celebration in Pori, which I had the pleasure of attending.

The extension of the work of the Institute to cover refugee movement and general issues of migration will be very useful to others working in this area such as our own Centre. We look forward to a fruitful co-operation in the future.

James Jupp, Director

The University of Melbourne, Australia

I wish to express my congratulations to all connected with your Institute now when the Institute of Migration in Turku is celebrating the twentieth anniversary of its foundation. In one way, I find it hard to believe that twenty years have already passed. It seems as if it were only a few years ago when news of the foundation of an institute for the study of Finnish migration reached Australia. Yet, on the other hand, when I consider what it has achieved in the short space of two decades I sometimes wonder whether Institute of Migration has not been in existence for a much longer period of time.

I had the pleasure to come to Turku for the first time ten years ago to the Second International Symposium on Scandinavian Migration to Australia and New Zealand. At that time I was so impressed with the excellent collection of material and its fine presentation; moreover what struck was the friendliness of all who were connected with the Institute of Migration. Then last year I took part in a well-organized, stimulating and useful conference at the Institute of Migration and having been there nine years before, I was aware of the great advances made by the Institute.

What springs to mind is the large number of research projects undertaken both by and for the Institute and the high quality of the publication *Siirtolaisuus – Migration*. I know that people abroad admire very greatly the achievements of the Institute of Migration.

On behalf of the University of Melbourne itself and the Department of Germanic Studies and Russian I send our heartiest congratulations to the Institute of Migration on its twentieth anniversary. In the Middle Ages when new bishops were being consecrated, they were greeted with the phrase "ad multos annos" or "for many years" and I think that it is appropriate to use the phrase on this occasion and wish the Institute of Migration a most successful and prosperous future.

John Stanley Martin, Associate Professor

Immigration History Research Center, St. Paul, Minnesota

Congratulations upon the 20th anniversary of the Institute of Migration. As a sister institution in the United States, we at the Immigration History Research Center, the University of Minnesota, have observed the development of the Institute of Migration with sympathy and admiration.

Over the years we have valued our close relationship with Dr. Olavi Koivukangas and the Institute. The collaboration between the IHRC and the Institute of Migration has contributed in many ways to the field of Finnish American Studies. We look forward to many more years of friendship and cooperation.

Rudolph J. Vecoli, Director
Joel Wurl, Assistant Director

Suomi College, Hancock, Michigan

Dear Friends at the Institute of Migration. On Behalf of Suomi College, it is my pleasure to extend greetings in celebration of your 20th anniversary.

We have enjoyed our relationship with the Institute of Migration and look forward to working even closer with you to strengthen the ties between the United States and Finland and all people of Finnish heritage. Thank you for your cooperation and continuing support our efforts.

Suomi College was founded by Finnish immigrants in 1896. We remain committed to their mission of providing educational opportunities and maintaining the Finnish traditions of our forefathers. The materials in the Suomi College Finnish-American Historical Archives further document the immigrant experiences and lifestyles. We share common ground with the Institute of Migration in documenting this history.

Congratulations on your 20th anniversary! May you continue the good work for generations to come.

Robert A. Ubbelohde, President

The Multicultural History Society of Ontario, Toronto, Canada

Dear Colleagues: The Multicultural History Society of Ontario is delighted to offer its congratulations on the occasion of your 20th anniversary.

The Society values the opportunity to have worked closely over the years with the Institute of Migration to preserve and record the Finnish-Canadian historical experience and ethnocommunity group lore.

We at the MHSO are pleased to have this opportunity to send you special greetings and wishes for continued success.

Carl Thorpe, Associate Director

Svenska Emigrantinstitutet, Växjö, Sverige

Under större delen av Migrationsinstitutets 20-åriga tillvaro har kontakterna med Svenska Emigrantinstitutet (SEI) i Växjö varit täta och till ömsesidig nytta. För oss har det varit betydelsefullt att ha ett systerinstitut på andra sidan Östersjön och i dr. Olavi Koivukangas har vi haft en samarbetspartner som förstått betydelsen av att vidga forskningsfältet bortom den traditionella inriktningen mot transatlantisk migration. Särskilt betydelsefullt har dr. Koivukangas intresse för skandinavisk utvandring till Australien och Nya Zeeland varit. Hans mångåriga forskningar i Antipoden och hans publicerade resultat har i hög grad befruktat SEI:s verksamhet. Det nordiska antipodsprojektet under 1980-talet resulterade i betydelsefulla samlingar av dokument och *oral history* samtidigt som en rad värdefulla vetenskapliga och populärvetenskapliga böcker publicerades. Numera är Utvandrarernas Hus i Växjö ett betydelsefullt centrum också för den mot Antipoden riktade migrationsforskningen.

Höjdpunkten i mina personliga kontakter med Migrationsinstitutet och dess chef var när Olavi Koivukangas 1986 disputerade på sin finska doktorsavhandling *Sea, Gold and Sugarcane* och uppdraget att då tjänstgöra som opponent.

För oss i Växjö har det praktiska samarbetet med Migrationsinstitutet varit mest givande. I det sammanhanget vill jag betona ordföranden professor Tom Sandlunds intresse för SEI och Utvandrarnas Hus. Vi har också kunnat glädja oss åt en rad studiebesök av arkiv- och biblioteksfolk från Migrationsinstitutet. Utställningssamarbete har också förekommit och vi har kommit närmare varandra genom symposier anordnade i Åbo eller Växjö.

Under Olavi Koivukangas ledning har Migrationsinstitutet i Åbo också varit vägledande för nordiskt och europeiskt samarbete mellan de institutioner som sysslar med emigrationen. Syskonkretsen av nordiska emigrantinstitut har således vidgats till systerinstitut i Tyskland, Polen, Holland, Irland och andra länder och The Association of European Migration Institutions (AEMI) har bildats.

Verksamheten på Migrationsinstitutet omfattar numera också modern invandring och flyktingmottagande. Migrationen Finland-Sverige har också alltid varit ett viktigt verksamhetsområde. Så långt har SEI inte kunnat följa systerinstitutet i Åbo. Visserligen har vi på sistone börjat intressera oss t.ex. för de forna svenskbygderna i Estland, men i stort kommer vi att fortsätta fokusera verksamheten på den transoceaniska migrationen. Det migrationshistoriska källmaterialets användbarhet för släktforskare har i Växjö som i Åbo välsignat oss med tusentals nya uppdragsgivare. Framtiden verkar minst sagt spännande med ett vidgat europeiskt perspektiv och växande intresse från släktforskarna. Datoriseringen är på gång och arbetssituationen i arkiv, bibliotek och forskarrum ändras ständigt. Möjligheterna till internationellt samarbete ökar också. Det kommer inte att saknas problem för oss att gemensamt försöka lösa i framtiden! Mot den bakgrunden vill jag nu på det hjärtligaste gratulera vårt systerinstitut i Åbo!

Ulf Beijbom, direktör

***

Ruotsinsuomalaisten arkisto, Tukholma, Ruotsi

Ruotsinsuomalaisten arkisto tervehtii lämmöllä 20-vuotta täyttävää Siirtolaisuusinstituuttia ja sen henkilökuntaa, johon meillä on aina ollut läheiset ja välittömät suhteet. Siirtolaisuusinstituutti oli myös perustamassa Ruotsinsuomalaisten arkistoa vuonna 1977, jonka jälkeen instituutioittemme yhteistyö on kehittynyt myönteisellä tavalla.

Siirtolaisuusinstituutin laajakantoinen ja moniulotteinen työ ulkosuomalaisten hyväksi tuli tunnetuksi ruotsinsuomalaisten keskuudessa jo vuonna 1980, kun instituutti järjesti näyttelyn "Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen". Siirtolaisuusinstituutti on myös monipuolisesti seurannut lehtensä välityksellä ruotsinsuomalaisten olosuhteisiin liittyvää tutkimusta sekä toiminut aloitteen- ja tutkimustyön tekijänä monissa, erityisesti paluumuuttajien olosuhteita käsittelevissä tutkimuksissa.

Instituuttinne merkitys kasvaa sitä mukaa kuin eurooppalainen yhteistyö tiivistyy ja myös Suomi muuttuu monikulttuurisemmaksi. Uskomme, että yhteistyön muodot Siirtolaisuusinstituutin ja Ruotsinsuomalaisten arkiston välillä tulevat entisestäänkin

syvenemään sitä mukaa kuin ruotsinsuomalaisista muodostuu pysyvä etninen vähemmistö. Kokemuksen vaihto tutkimuksen, informaation, näyttelyjen yms.tasoilla saa tässä tilanteessa aikaisempaa suuremman merkityksen.

Erkki Vuonokari, arkiston johtaja
Markku Peura, arkiston puheenjohtaja

Norwegian Emigrant Museum, Hamar, Norway

The Norwegian Emigrant Museum sends its warmest greetings to the Finnish Institute of Migration on the occasion of the Institute's twentieth anniversary. During these two decades, the Institute of Migration has grown to be a very important part of the effort to bring recognition to the history of European migration overseas.

We wish to the Institute of Migration a happy anniversary, and look forward to many more years of cooperation and contact between our two institutions.

Ørjar Øyen, Chairman of the board

Det danske Udvandrerarkiv – Danes Worldwide Archives, Aalborg, Danmark

Dear Friends, hereby warm greetings for the 20th anniversary of the Institute of Migration, our Finnish sister-institution. The founding of migrationinstitutions in Växjö, Sweden (1965); Turku, Finland (1974) and in Hamar and Stavanger in Norway a decade ago, was at that time as well as now, extremely important for us. It meant, that the Danes Worldwide Archives, founded in 1932, was'nt alone anymore.

Thanks to the existence of other Nordic institutes of migration, we got new support, help, inspiration and ideas. We could now argue much better in favour of proper means for the migration research, and the new cooperation offered a lot of practically advantages. For the study of the old emigration for the U.S.A., Canada, Australia and New Zealand it is so, that Finns, Swedes, Norwegians and Danes followed the same routes overseas, arrived at the same destinations and settled in the same areas. You will therefore often find the main sources of the emigration to be the same and have in fact to work with people from "The Nordic" rather than from each single country. We have therefore been able to help one another very much, and have been able to share our results very much. It is quite simple cheaper to cooperate, than if we should work at our own only.

But also the Nordic institutions gives a lot of inspiration and new ideas to one another — and the Finnish Institute of Migration not less. The story of migration is namely also the story of immigration. Not less in these years when the immigration exceeds the emigration from the Nordic countries.

For this study, where we have to combine old knowledge of migration with new methods of research, the Finnish Institute of Migration has shown all of us new roads!

We think this cooperation will be even strengthened in the future, and we wish therefore our Finnish sister-institution all the best for the future.

Henning Bender, Director

+++

Suomi-Australia -yhdistysten Liitto r.y.

Suomi-Australia -yhdistysten Liitto esittää lämpimät onnittelut Siirtolaisuusinstituutille 20-vuotisen toiminnan johdosta. Liittomme perustettiin 10 vuotta sitten Siirtolaisuusinstituutin siipien suojassa ja myös toimistomme sijaitsee usean vuoden ajan instituutin tiloissa. Yhteistyömme, mm. Australian 200-vuotisjuhlanäyttelyjen järjestämisessä, on ollut hyvää.

Liittomme toimiston muutettua Helsinkiin on fyysinen etäisyys kasvanut, mutta yhteistyömme kuitenkin jatkunut hedelmällisenä. Haluan ilmaista vilpittömät kiitokset hyvästä yhteistyöstä ja toivottaa Siirtolaisuusinstituutille kaikkea hyvää myös tulevaisuudessa.

Mari Varho, toiminnanjohtaja

+++

Ulster American Folk Park, Omagh, Northern Ireland.

The Ulster American Folk Park are very pleased to send greetings to the Institute of Migration as you prepare to celebrate your 20th anniversary on 1st September 1994. We have enjoyed coe-operating with your institution in the documentation and research of the general theme of emigration particularly under the aegis of the Association of European Migration Institutions. Our own Emigration Database has now over 8,000 documents stored on it relating to all aspects of Irish emigration to North America.

We wish you continued success in all your projects and look forward to working with you in the future.

John A. Walsh, Head of Museum Services

+++

National Museum & Galleries on Merseyside Maritime Museum, Liverpool, Great Britain.

Congratulations on twenty years of enthusiastic devotion to and promotion of emigration studies. It is an example to the rest of Europe!

Gordon Read, Director

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA vuonna 1994

Puheenjohtaja: akateemikko *Olavi Granö*

Varapuheenjohtaja: SAYL:n puheenjohtaja, VTM *Aarne I. Välikangas*

Ministeriöt:	<i>Varsinainen jäsen</i>	<i>Varajäsen</i>
Opetusministeriö	(ei nimetty)	
Sosiaali- ja terveysministeriö	osastopäällikkö <i>Markku Lehto</i>	apul.osastopäällikkö <i>Kari Välimäki</i>
Työministeriö	tutkimusjohtaja <i>Timo Filpus</i>	ylitarkastaja <i>Tapani Tuomiharju</i>
Ulkoasiainministeriö	lähetystöneuvos <i>Mikael Tikanvaara</i>	lehdistöneuvos <i>Leena Peltola</i>
Julkiset yhteisöt:		
Kirkon ulkomaanasiainneuvosto	jaostopäällikkö <i>Olli-Pekka Lassila</i>	kirkkoherra <i>Ilkka Pärssinen</i>
Turun kaupunki	apulaiskaupunginjohtaja <i>Armas Lahoniitty</i>	fil.lis. <i>Christer Hummelstedt</i>
Peräseinäjoen kunta	kunnanjohtaja <i>Pekka Perttula</i>	kunnansihtööri <i>Elina Viljakainen</i>
Korkeakoulut:		
Helsingin yliopisto	professori <i>Mirja Saari</i>	professori <i>Ann-Marie Ivars</i>
Joensuun yliopisto	professori <i>Mikko A. Salo</i>	vt. professori <i>Alpo Juntunen</i>
Jyväskylän yliopisto	dosentti <i>Heikki Rantatupa</i>	assistentti <i>Ilkka Nummela</i>
Kuopion yliopisto	dosentti <i>Markku Myllykangas</i>	LKT <i>Jussi Kauhanen</i>
Lapin yliopisto	YTL <i>Anneli Pohjola</i>	YTT <i>Asko Suikkanen</i>
Oulun yliopisto	professori <i>Arvo Naukkarinen</i>	professori <i>Kyösti Julku</i>
Tampereen yliopisto	apulaiprofessori <i>Olli Kultalahti</i>	yliassistentti <i>Juha-Pekka Vikman</i>
Turun kauppakorkeakoulu	professori <i>Jaakko Saviranta</i>	hallintojohtaja <i>Arno Leino</i>
Turun yliopisto	akateemikko <i>Olavi Granö</i>	apulaiprofessori <i>Reino Kero</i>

Vaasan yliopisto	professori <i>Kauko Mikkonen</i>	apulaisprofessori <i>Tarmo Koskinen</i>
Åbo Akademi	professori <i>Max Engman</i>	dosentti <i>Ingvar Dahlbacka</i>

Vapaat yhteisöt ja järjestöt:

Mannerheimin Lasten- suojeluliitto	kanslianeuvos <i>Pekka Heimo</i>	hallintojohtaja <i>Kaimo Rytkönen</i>
Pohjola-Norden Yhdistys r.y.	lehtori <i>Pirkko Ruotsalainen</i>	OKL <i>Jaakko Koskimies</i>
Samfundet folkhälsan i Svenska Finland r.f.	professori <i>Ole Wasz-Höckert</i>	johtaja <i>Per-Erik Isaksson</i>
Suomen Kuntaliitto	rakennusneuvos <i>Raimo Narjus</i>	erityisasiantuntija <i>Timo Sinisalo</i>
Suomalaisuuden Liitto	professori <i>Erkki Pihkala</i>	insinööri <i>Jarmo Saalinki</i>
Suomen Nuorison Liitto r.y.	koulunjohtaja <i>Antti Lehtinen</i>	maanviljelijä <i>Sakari Itähaarla</i>
Suomen Väestötieteen Yhdistys r.y.	FL <i>Altti Majava</i>	VTK <i>Jouni Marttinen</i>
Suomi-Amerikka Yhdis- tysten Liitto	puheenjohtaja <i>Aarne I. Välikangas</i>	toimitusjohtaja <i>Marja-Leena Wikgren</i>
Suomi-Seura r.y.	FT <i>Aino Rätty-Hämäläinen</i>	päsihteeri <i>Sakari Lehmuskallio</i>
Svenska Finlands Folkting	rehtori <i>Tom Sandlund</i>	hallintojohtaja <i>Roger Broo</i>
Svenska Litteratur- sällskapet i Finland	professori <i>Sune Jungar</i>	FT. <i>Marika Tandefelt</i>
Turun yliopistosäätiö	toiminnanjohtaja <i>Rauno Mannila</i>	konsuli <i>Benito Casagrande</i>
Unioni Naisasialiitto Suomessa	OTK <i>Kristina Kehräovu</i>	ekonomi <i>Sari Töyrylä</i>
Varsinais-Suomen Liitto	kehittämisjohtaja <i>Lauri Palmunen</i>	kulttuuriasiamies <i>Eira Saari-Lahoniitty</i>
Väestöliitto	toimitusjohtaja <i>Jouko Hulkko</i>	dosentti <i>Jarl Lindgren</i>

Ruotsissa olevat:

Immigrant-Institutet (Borås)	johtaja <i>Miguel Benito</i>	rouva <i>Annikki Nikula-Benito</i>
Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto	2. varapuheenjohtaja <i>Anita Kangas</i>	päsihteeri <i>Esko Melakari</i>

Sisältö – Innehåll – Contents

Olavi Koivukangas	
Siirtolaisuusinstituutti 1974–1994	1
The Institute of Migration 1974–1994	4
Olli Kultalahti	
Internationalization and Migration Pressure	7
Olavi Koivukangas	
Suomen valtamerentakainen siirtolaisuus	26
Jouni Korkiasaari	
Suomalaiset Euroopassa	35
Tervehdyksiä – Hälsningar – Greetings	
Siirtolaisuusinstituutti 20 vuotta	
Migrationsinstitutet 20 år	
20th Anniversary of the Institute of Migration	43